

DEUTERONOMIO

**Moisésnën ashikin Israel
unibu usai bërâma 'ikan
bana ñuixuntëkëan**

1 ¹Ënë banakama ka Moisésnën kamabi Israel kama anu uni 'ikëma me amiaxa bari urukë Jordán kakë baka anuxun ñuixuan-këxa, ax ka anua uni 'ikëma me Arabá kakë Suf kakë a 'ukëmanan anu 'iakëxa, ax ka Parán, Tófel, Haserot 'imainun Dizahab kakë anu 'iakëxa. ²Aín bashi Sinaí anuax kuantankëx Cadés-barnea kakë anu bëbai kuani kuantu ka mapai rabé 'imainun achúshi nëtë niti 'iakëxa, ax ka anun Seír kakë me 'ikëbia Edom kakinribi anëké me anu kuantu bai a 'iakëxa. ³⁻⁴Treinta 'imainun nueve baritia 'itankëxa cuarenta baritia 'irukë anua atux nitsi néa a sënénkëbëa mapai rabé 'imainun achúshi 'uxë 'irutabakëbëtan ka Israel unikama kakëxa, Moisésnën ka ënë bana-kama kaisama pain 'ixun abë 'akanankin Sihón kakë amorreo unikaman 'apu axa Hesbón menu tsókë a 'imainun, Og kakë axa Bazán menu 'ianan Astarot kakë ëmanu tsókë ax ka Edrei kakë me anu 'iakëxa. Usa 'ikë ka Moisésnën Israel unikama Nukën 'Ibu usai atux 'itia kanun kakë a banakama kakëxa. ⁵Moisésnën ka amiaxa bari urukë Jordán kakë baka anu 'ikë Moab kakë me anuxun Israel

unikama usaía 'iti banakama ñuixunkin kakin pëuakëxa:

⁶Nukën 'Ibu Diosan ka aín bashi Sinaí kakë anuxun ësokin nu kakëxa: Mitsux kamina 'itsa baritia 'imi aín bashi tanain ënu 'ian. ⁷Usa 'ain kamina mitsun ñu mëniobiani anua amorreo unikama 'imainun a 'urama 'ikë unikaman me anuribi kuantu 'ain: Ax ka Arabá kakë me 'imainun bashiñu me 'imainun, me sapan-kama 'ianan Négueb kakë me 'imainun parúpapa chá aín kuëbí anua cananeokama 'ikë a këñunbi Líbano, anuxunbi chaiira baka Éufrates kakë akamabi bitsi-küanti 'ain. ⁸Ën kana a mekama mitsu 'inánuxun sinánkën; usa 'ain kamina kuantankëxun a mekama biti 'ain bikëkana 'ën mitsun bikë kuati 'ain, ax ka mitsun chaitiokë-kama sinanatëkëntima okin 'inánuxun 'ën ka a 'ikën, akamax ka Abraham Isaac 'imainun Jacob aín rëbúnkikama 'inánuxun ka me a 'ikën.

**Moisésnën Israel unikama
usaía 'iti ñuixunkin
'ësëkin ká bana**

4 ¹Bëri kamina Israel unikama mitsun kuati 'ain, ax kikësaibi 'iti bana 'ën mitsu 'unánmikë ami kuanxun ax kikësabiokin 'akë-bëtan ka a 'inánuxua Diosan nun chaitiokëkama ka a me

mitsu 'inántankëxun anuax upitax tsónun mitsu 'imiti 'ikën. ²Kamina ënë banakama iskinbi ax kikësama okin bëtsi banakëñun mëskukima 'anan achúshi banarabi bikuan-kima ax kikësabiokin 'akin ëntima 'ain, 'ën mitsu kakësabiokin; 'anan kamina ax kikësaibi oí 'iti Dios kia bana usaibi a menu tsókanti 'ain. ³Mitsúnbi kamina uisakin kara Israel unikama Nukën 'Ibun 'ami-këxun Baal-peor anuxun anua 'ikë unikama këñunbi atun rabikë dios akama këñunbi këñuia isakën; ⁴'ainbi ka uikamax kara asé-rabi ami katamëaxa akamax kuni bamakëma bër'fbi tsotia.

⁵'Ën kana mitsu usai 'iti 'imainun ax kikësaí 'iti bana Diosan mitsu kanun 'ë kakë bana-kama a ñuixuan, usa 'ain kamina a menu tsóxon ax kikësokinbi 'akánti 'ain. ⁶Usakin mitsun a banakama kikësokin 'ai sinán-ñuirabu 'ianan ñu 'ati 'unáinrabu 'inun mitsu 'imikëbë ka bëtsi menu tsókë unikamax kiti 'ikën: Israel unikamax ka ëma chaira 'ianan sinánñuira unibu 'ikë kiox kiti 'ikën ⁷¿Uinu 'ikë bëtsi menu 'ikë unikamax kara kushiira diosñu nu 'akësaribi okin an atu 'akintiñu 'iti 'ik? ⁸¿Bëtsi menu 'ikë unikamax kara asé-rabi ax kikësabi oi 'iti bana 'ën mitsu bërí 'unán-mikë ésaribi banañu 'iti 'ik? ⁹Usa 'ain kamina mitsu 'akinkia Diosan 'aia iskë ñukama, uinsaranbi manukinma abi sinánkin; mitsun bakë bëchikë 'imainun mitsun babakamaribi ñuixunti 'ain.

**Moisésnën 'ain bashi Sinaí
anuxun unikama Dios
kikë bana sinánmikin
katëkëan bana**

¹⁰A nëtë kamami mitsux aín bashi Sinaí kakë anu 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan ësokín 'ë kakëxa: Kamabi unikama kamina 'ën bana kuakin 'unánkian uisa-kinra kara kamabi nëtën ënë menu tsókin 'ain bakë bëchikamanribi atun 'akësaribi okin 'anun 'unán-miti 'ikën. ¹¹Mitsúxmi aín bashi Sinaí kakë a 'urama 'ain ka anuax tsi rëkiruia iskësa 'inun a manámi kuarui anuax kuin xapu 'unënkësa 'ianan tunan 'inun 'iakëxa; ¹²usaía 'ikëbë ka Nukën 'Ibu tsi rëkiru-kësa a mëüküax mitsu kai bana-këxa. Mitsúnbi kamina ax banaia kuakën, aín bana kuakinbi kamina, aín nami isanan a ñu ñubi mëratia iskanma 'ain. ¹³Nukën 'Ibunbi ka mitsu 'unánmiakëxa achúshi ñu 'akin ax ka mapai rabé bana maxá paránu kuënëökë ax kikësaibi oi 'ikin mitsun a tanti bana 'iakëxa. ¹⁴'Anan ka 'ë a tanti bana 'imainun ax kikësoi 'iti bana anumi kuantí me anu kuantankëxun mitsu anuxun ax kikësabiokin 'ati 'unán-minun 'ë kakëxa.

**Moisésnën Israel unikama
Dios isa kixun bëtsi ñu
uniotankëxun rabixuma
'anun kixun katëkëan bana**

¹⁵Amiribishi ka Moisésnën Israel unikama katëkëankëxa: A nëtëan nukamabë Dios tsi rëkirukësa

nëbëtsinuax banai aín bashi Sinaí kakë anuax kikëbëtan kamina a ñu ñubi iskanma 'ain. Usa 'ain kamina bëruinra okanti 'ain, ¹⁶bëruán-kanan kamina uisa ñubi uniokin uni tankin 'anan xanu tankinribi uniotima 'ain, ¹⁷'anan kamina ñuina tankin unionan ñuina pëchiu tankinribi 'atima 'ain, ¹⁸axa pukun nirikë ñuinakama tankin 'anan kamina bakanu 'ikë ñuina tankinribi 'atima 'ain. ¹⁹'Imainun kamina manámi bësukin naínua iskin bari, 'uxë 'isapakama, 'imainun uisa ñukama kara anu 'ikë akama iskin a ñukama rabiiti sinántima 'ain, Diosan ka uisa ñu kara anu 'ikë abi kamabi uninan 'inun uniokëxa.

²⁰Usokin a ñukama unio 'ixun ka Nukën 'Ibun mitsu Egipto menuax 'aisamaira ñu mëëi anuxun manë xaroti 'akë anuax 'ikësaí tëmë-raiabi Diosan chikínxun ain uni 'inun mitsu 'imiakëxa, usa 'ikë ka ain uni 'inun nu 'imiaxa. ²¹'Aínbi ka Nukën 'Ibun mitsun 'ucha kupí 'ëmi nishkin 'ëx isana Jordán kakë baka a sikatima 'ianan a 'inánuxun ka me upí anu bëbatima 'ai kixun 'ë kakëxa. ²²Usa 'ain kana ënë me Moab kakë ënuaxbi ñui Jordán kakë baka a mitsubë sikarakëkiani kuantima 'ain, usa 'ain kamina mitsuxëshi kuantankëxun me upírakama a bitsi kuantí 'ain. ²³'Aínbi kamina anu kuantankëxun Diosan mitsubëtan achúshi ñu 'akë a manutima 'ain. Manukin kamina a rabinuxun ñu unionan uisa ñubi tankin Diosan a 'axuma 'anun mitsu kakë a 'atima 'ain, ²⁴mitsun 'Ibu Dios ax

ka achúshi Dios an aín unikaman ñu 'atima 'ati kuëënxunkëma a 'ikën, jan ka mitsun ñu 'atima 'aia iskin tsi rëkirukënëan ñu nënkin këñukësa usaribi okin 'ati 'ikën!

²⁵'Itsa baritia a menu tsókin mitsun bakë bëchikënëen bëchikë mitsun baba atúnribi Dios rabiiti ënkin bëtsi ñubi uniotankëxun a rabiitima 'ikën, usokin 'ai ami 'uchaia isi ka Dios mitsun 'akë ñu kuëënima nishti 'ikën, ²⁶'ën kana bërí mitsu naíkamë 'ëo 'imainun men unin kuakësa 'itanua kuamainun kain, 'aínbi kamina mitsux 'ën kakë bana kikëسابiokin 'aíma anumi tsókankë me Jordán kakë baka 'ukëmanan 'itsama baritia tsókanti 'ain. Anuax ka 'itsama baritiashi tsótankëx raírinëx ñuti 'ikën.

²⁷Nukën 'Ibun ka anumi 'ikankë me anua bëtsi bëtsi menu 'ikë unibë mëskutimi abístanun mitsu 'imiti 'ikën, 'imikëbë ka 'itsamashi mitsun aintsí a menubi tsóti bërúti 'ikën. ²⁸Usai anuax abístankëxun kamina unínbía 'akë i 'imainun maxax 'akë a rabinuxun 'ain, a ñukaman ka isanan, kuanan pianan kaima 'ianan ka uínima. ²⁹'Aínbi kamina anua usa ñukama 'aínbi anuxun Dios kuëënkësabi oi ami katamëkin min nuitunënbí sinánkin ax kuënkësabi okínshi 'aia, ka mitsu 'akinti 'ikën. ³⁰Uínsaran kaina mitsux bëtsi ñu rabi tëmëratankëxbi amiribishi a ëni Nukën 'Ibumi sinanatëkënkani anun ka ³¹an ka nuibanairakë 'ixun nuibakín, 'atima otankëxunbi

mitsu ëntima 'ikën, usa 'ixun ka manukima nun chaitiokëkama sinántëkëntima okin kásabiokin asérabi ax kiásabiokin 'ati 'ikën.

³²Mitsun kamina ësokin sinánti 'ain, bërámabi nètë ióñu 'ia 'imainun, Diosan ënë nètënu uni uniobakin unio; a kamina mitsun kamabi menu 'ikë unikama atunuribi kara Israel menu 'ikësaribiti Diosan 'akinkëx ñu 'iakëxa kixun ñukáti 'ain. ³³¿Anu kara bëtsi menu 'ikë ëma an mitsun kuakësa okin, Diosan tsi rëkirukësa nëbétsinuxun kakëxun kuatíbi nux 'ikësaí bama-këma 'iti 'ik? ³⁴¿Anu kara bëtsi dios an ëma achúshi kaískin bëtsi ëmakama nëbétsinuxun, 'itsaira ñu 'anan atun iskëma, bëtsi bëtsi ñu 'akin atu rakuëmikin aín kushínbi Egipto menuxun nukama chikín-bëtsinkin Diosan bëa usaribi okin 'akë 'iti 'ik? ³⁵Ax ka mitsun unánun usakin Nukën 'Ibu Diosan 'a 'ikën, 'imainun ka bëtsi Dios asérabi asaribi 'aíma 'ikën. ³⁶Ax ka mitsu nañuxunbi usaími 'iti banakama 'unánmi kiakëxa, 'imainun ka menuxunbi aín kushi ismikin tsi rëkirukësa 'inun mëramiakëxa, mërami anuax kia kananuna tsi rëkirukësa nëbétsinua aín bana kuakën. ³⁷An ka nun chaitiokëkama nuibakëxa, 'imainun ka aín rëbúnkikamaribi ainan 'inun kaískin, aín kushínbi Egipto menua chikíankëxa. ³⁸Chikínkin ka mitsun ismainunbi a menu 'ikë unikamaxa 'aisamaira 'ianan mitsusama nun titikaisama kushiirabu 'aínbi, anu kuantankëxun atun me binun

kiakëxa, usa 'ain kamina bërí a me mitsunan 'inun anu kuantankëxun bitsi kuantu 'ain.

³⁹Usa 'ain kamina a banakama upíokin 'unánkin manukima sinánti 'ain, naínu 'ianan ka menuribi, asaribi bëtsi Dios 'aíma 'ikën. ⁴⁰Mitsun kamina a tanti bana 'imainun ax kikësabi oi 'iti 'ën bërí mitsu ñuixunkë bana ënë tanti 'ain, tani kamina min rëbúnki kamabëbi 'itsa baritia Diosan mitsu 'inánti me anu xëñibua 'aínbi tsóti 'ain, kixun ka Moisésnën atu kakëxa.

Nukën 'Ibu Diosan bana kikësaíbiira 'iti Moisés kia

6 ¹Ënëx ka ax kikësabi oi 'iti bana, 'imainun a tanti bana, Diosan 'ën mitsu 'unánminun 'inánkë 'ikën, usa aín kamina anumi kuankanti me anuxunbi manukinma, a banakama mitsun tanti 'ain. ²Usokín kamina mitsun Nukën 'Ibu Dios ami rabikanti ax kikësabiokin 'akánti 'ain, 'ai tsókin kamina, a tanti bana 'imainun ax kikësabi oi 'iti bana, 'ën 'unánmikë ënë mitsun bakë bëchikë 'imainun mitsun babakama 'unánmiti 'ain; usakin 'ai kamina 'itsa baritia a menu tsókanti 'ain. ³Usa aín kamina, 'ën aintsí Israelkama mitsun, a bana tankin ax kikësabiokin 'ati 'ain. Usakin 'akëbë a mitsun 'ati ñukama upí kuankëbë kamina achúshi ëma 'ai ënë menu 'uakamë 'ëoti 'ain, anua a xëati ñu buna rëpasa 'aisamaira 'ianan a piti ñuribi 'aisamaira 'ikë kixuan

Diosan mitsun chaitiokékama ká anu kuanti 'ain.

⁴Israel unikama mitsun kamina 'ën kakëxun kuati 'ain, Nun 'Ibu Dios ax ka Nukën 'Ibu achúshishi 'aish ashi 'ikën. ⁵Min 'Ibu Diosmi kamina asérabi kuëeni këmëima sinánti 'ain, usai 'i kamina ami katamëti ax kuëenkësabi 'oíshi 'iti 'ain. ⁶Ën mitsu bërí kakë bana-kama ënë kamina manukinma upíokin sinánkanti 'ain, ⁷'imainun kamina mitsun bakë bëchikékama ënkinma 'unamiti 'ain; a kamina uinu kara min xubu 'ikë anuxun 'anan uinu kaina kuani anuxunbi ñuixuanan uinu kaina uxi anuxun 'anan anumi 'uxonkë anuax pëkarakuatsinkëbë nirunuxun ñuixunti 'ain. ⁸Ënë banakama, ax kikësabi oi 'iti, ënë upíokin 'unánkin sinani kamina anun mëtëkërekikësa 'ianan anun 'unántiorakati min bëmánanu anun bëtëkërekikësa 'iti 'ain, ⁹'imainun kamina 'itánun 'anan mitsun xubu xëkuënuribi ënë bana kuëñëoti 'ain.

**Moisésnën a bana kuati
usai 'iti ñuikin israel
unibu 'ësëa bana**

¹⁰Nukën 'Ibu Dios an ka mitsu a me 'inánuxuan nukën chaitiokë Abraham, Isaac, Jacob akama sinanatëkëntima okin ka a asérabi mitsu 'inánti 'ikën. A ëmakamax ka chairabu 'aish upíirabu ëma 'ikën, usa 'aish ka mitsun 'ama a ëmakama 'ikën; ¹¹a xubukamanu ka kamabi ñu upíirabu mitsumi buákakin nánma

'ikën; anua 'umpax biti me kini a kamina mitsun naëama 'ain, 'imainun ka anu 'ikë uvax 'apákë 'imainun olivos anu 'ikékama aribi mitsun 'apáma 'ikën, usa 'aínbi kamina anu kuantankëxun mitsun a ñukama panankima puchákin piti 'ain. ¹²Usakin 'aínbi kamina mitsun 'Ibu ami manútima 'ain, an ka Egipto menuxun, ñu mëëi 'aisa-maira tëmëraiyabi mitsu chikíankëxa. ¹³Usa 'ain kamina Nukën 'Ibu ashi rabianan ax kuëenkësa okinshi ñu 'axúnti 'ain, 'imainun kamina sinanatëkënkima asé-rabi aín anëinshi ñu 'ati 'ain. ¹⁴Anan kamina mitsu rapasu 'ikë unikaman dios isa kixun rabikë ñu rabbitima 'ain. ¹⁵Nukën 'Ibu Dios an mitsu 'akinkë, ax ka ñu 'atima 'ati kuëënimá, usa 'ixun ka mitsun ñu 'atima 'aia isi nishkin mitsúxmi ñankáishi 'i maë rakátanun mitsu 'imiti 'ikën.

¹⁶Nukën 'Ibu Dios kamina uisa kara mi oia iskatsi kixun, Masá kakë me anuxun 'akansa okin tantima 'ain. ¹⁷Usa 'ain kamina asérabi bëtsi ñu 'atimi bërúankakin ax kikësabi oi 'iti bana 'imainun a tanti bana Dios kikë-sabiokin 'ati 'ain. ¹⁸Mitsun kamina ax kuëëntisabi okin upí ñuishi Nukën 'Ibun ismainun 'ati 'ain, usakin 'akëbëtan ka a 'inánuxua Nukën 'Ibun mitsun chaitiokë-kama ka me upí a mitsu 'inánti 'ikën, ¹⁹usokinmi 'akëbëtan ka Nukën 'Ibun axa mitsubë 'akanainsa tankë unikamaribi ax kikë-sabiokin abámiti 'ikën.

²⁰Uínsaran kara mitsun bakë bëchikëkaman mitsu ñukatia: ¿Uisa kikë kara Diosan ax kikëσαι 'iti bana 'imainun a tanti bana-kama Nukën 'Ibu Dios kia bana ax 'ik? ²¹kixun ñukákëxun kamina mitsun ñuixunti 'ain: Nukën 'Ibu Dios an kamabi ñu nu 'akinkë ka faraónën Egipto menuxun tëmëramikin ñu mëëmiabi aín kushinbi nukama anua chikíankëxa. ²²Nukaman kananuna isakën bëtsi bëtsi ñu chairabu 'akian Nukën 'Ibun Egipto menu 'ikë 'apu aín xubunubi bëtsi bëtsi ñu 'aia isakën; ²³usakin atunu 'aia 'isia ka Diosan anuabi nu chikínbëtsinkin a 'inánxuxua nun chaitiokëkama ka me a binun nu bëakëxa. ²⁴Usokin bëtankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan nukamanu ax kikëσαι oi 'iti bana a 'unáni ami sinania iskin nu 'akinkëx kananuna upí 'iti 'ain, 'imainun ka bërí 'akësaribi okin anbi nu bëruánuxun 'aia. ²⁵Usokin aín bana kikësokeinbi 'akëbë ka nun 'ati ñukamax upí 'iti 'ikën, usa 'ain kananuna ax kikëσαιokin aín bana bëruánxun 'ati 'ain, Nukën 'Ibu Diosan usakin 'anun 'ën mitsu kanun kakëσαιokin, kixun ka Moisésnën atu kakëxa.

**Moisésnën Israel kama bëtsi
ñukama rabixunma 'anun
kixun 'ësëkin ka bana
(Ex 34.11-17)**

7 ¹Nukën 'Ibu Dios an ka a 'inánkatsia kia me anu mitsux bëbai kuankëbëtan, mapai achúshi

'imainun rabé ëmakama mitsubëtan sënëma kushiirabu a mitsun ismainunbi chikínti 'ikën: Ax ka hititas, gergeseos, amorreos, cananeos, ferezeos, heveos 'imainun jebuseos, akama 'ikën. ²Uínsaran kara Diosan a ëmakama mitsubëa 'akananun 'imia, anun abë 'akanankin 'atankëxun kamina atu nuibakin atubëtan añu ñubi 'ati sinántëkëntima 'ain. ³Imainun ka atun aintsisa 'inuxun mitsun bakë bëchikënën atun 'ini bëchikë bimainun uni bënakamanribi atun bëchikë 'ini chipashkama bitima 'ikën, ⁴bikëxunbi ka atun mitsun bakë bëchikëkama Nukën 'Ibu rabiti ëmikin atun rabikë dioskama rabiti 'unánmiti 'ikën; usokin 'unánmikëbë atumi nishkin ka Nukën 'Ibu unix munuma bëkuishi bëpëkikë usokin bënëkinshi maëkanun atu 'imiti 'ikën. ⁵Usa 'ain kamina mitsun unikamabë mëskúti sinánkinma anuxua atun dios rabikin ñuina xarokëkama a rurupakin 'anan maxákama 'imainun upírabu okin i tëakë a këñuanan anuxua bëtsi ñukamaribi rabikë a këñutanun xaroti 'ain. ⁶Mitsux kamina ainan 'itia Nukën 'Ibun kaisa a 'ain; usa 'ikë ka Nukën 'Ibu Diosan achúshi ëma upíra 'inun mitsu 'imiaxa, usa 'aish kamina bëtsi menu 'ikë ëmakamasamaira upíra 'inun mitsu 'imiaxa.

**Diosan ñu 'inánkëxun
bitsia usai Israel kama
'iti Moisésnën ka bana**

⁷Moisésnën ka amiribishi Israel unikama ësokín kakëxa: Nukën

'Ibun mitsu kaískë ax ka ëma upíira 'ianan, chaira 'ikëa mitsu kaisama 'ikën. Usa 'ain kamina a ëmakamasama chukúmara 'ain. ⁸Nukën 'Ibun ka Egipto menuax 'aisamaira têmëraiabi mitsu chikíankëxa, 'imainun ka aín kushínbi 'apu faraónën 'ibuaxun ñu mëëmiabi mitsu chikíankëxa, usa 'ixun ka an mitsu nuibakin nun chaitiokëkama kásabiokin 'akëxa. ⁹Aséربي kamina 'unánkanti 'ain, Nukën 'Ibu Dios ax ka aséربي Dios 'ikë kixun, usa 'ixun ka an aín chaitiokëkama bërí 'ama 'ixun aín rëbúnkikamaribi uikaman kara ax kikësabiokin aín bana 'aia a unikama nuibatia; ¹⁰'aínbi ka uikaman kara aín bana kuaisamatania a unikama panákinma bënëkinshi uisakin kara 'aisatania usokin 'ati 'ikën. ¹¹Usa 'ain kamina ax kikësabi oi 'iti bana 'imainun a tanti bana 'ën bërí nëtën mitsu kakë bana ënë tankin 'ati 'ain.

**Moisésnën ax kikësabiokin 'aia
ka Diosan mitsu 'akinti 'ikë
kixun Israel unibu ka bana**

(Lv 26.3-13; Dt 28.1-14)

¹²Ësokin ka Moisésnën aín aínsi Israel unikama raíri kakëxa: Aséربي mitsun 'ën 'unánmikë bana ënëkama kikësabiokin 'akëbëtan ka Diosan an nun chaitiokëkamabëtan achúshi ñu 'akin kásabiokin mitsu 'akinti 'ikën. ¹³'Akin ka an mitsu nuibakin 'uakamë 'ëoimi bëchipanun 'imianan mitsun

bakë bëchikëkama upíokin sinánxuanan mitsun ñu 'apákë bitsia aribi 'anan trigo bimi 'imainun, uvas baka 'akë, 'imainun xëni, akëñunbi, 'anan mitsun vaca bakëkama 'imainun, ovejakama a kamabi a me 'inánnoxua nun chaitiokëkama ka a menua upí 'inun 'imiti 'ikën. ¹⁴Mitsux kamina bëtsi unikama akësamaira okin Diosan 'akinkë 'iti 'ain; usa 'ain ka mitsun xanu achúshirabi tuañuma xanu 'imainun bëbu uníxribi achúshirabi bëchikëma uni 'itima 'ikën, 'imainun ka mitsun 'arakakë ñuinakamaxribi ain xanu tuaima 'imainun ain bënëribi bëchima 'itima 'ikën. ¹⁵'Imainun ka Nukën 'Ibun mitsunua bëtsi bëtsi 'insín 'imainun bëtsi bëtsi ñu 'aisamakama Egipto menu 'ia 'ikëmi 'unánkë usakin mitsunu 'imitima 'ikën; usa 'aínbi ka a ñu kamanbi ax mitsumi nishkë unikama têmëramiti 'ikën. ¹⁶Usa 'ain kamina mitsun bëtsi menu 'ikë unikama Diosan 'anun 'amikëxun 'akin; nuibakinma këñuanan atún diosmabi rabikë a rabitima 'ain, usakin 'akin a rabi kamina mitsúxbi këñuti 'ain.

¹⁷Mitsun kamina sinántima 'ain: Ënë unikamax ka nusa-maira 'aish 'aisamaira 'ikë kixun. Ësakin sinani kamina ¿Uisaxun karanuna atu chikínti aín? kiox kítima 'ain. ¹⁸;Usa aín kamina mix atumi rakuétima 'ain! Rakuékinma kamina Diosan ka 'apu faraón 'imainun egipcio unikama ismai-nunbi ñu chabu 'akëxa kixun

sinánti 'ain; ¹⁹mitsúnbi kamina bētsi bētsi ñu chairabu 'aia isakēn, Nukēn 'Ibu Diosan ka 'aisamaira tēmēraiabi Egipto menua chikinuxun ain, kushi mitsu ismikin usokin 'akēxa, usokin 'a 'ixun ka Nukēn 'Ibun kamabi ěma amimi mitsux rakuēkē akama egipcio unikama 'asaribiokin 'ati 'ikēn. ²⁰'Anan ka chaira rakuētanun atu 'imikin Nukēn 'Ibun axa abāti sinanx unékēkama a 'imainun, axa ñukēma aribi kēñutanun 'imiti 'ikēn. ²¹Usa 'ain kamina atumi rakuētima 'ain, nukaman 'Ibu Dios kushiira ax, mitsubē 'ain ka atux mimi rakuēti 'ikēn. ²²Mitsun a ěmakama 'aia ka munu 'anun Diosan mitsu 'amiti 'ikēn; usa 'ain kamina a unikama abē 'akanankin 'abuinkinshi kēñutima 'ain, usakinmi 'ashibuinxun kēñukēbē ka ñuina raekēma 'uakamē 'ēoi 'aisamaira mitsu rapasubi ukinbi pitima 'ikēn. ²³'Aínbi ka Diosan a menu 'ikē unikama 'anun 'amikin kamabi kēñukin 'anun mitsu 'amiti 'ikēn. ²⁴'Amikēxun 'akin kamina atun 'apukama kamabi mitsun kakēsokin 'anun 'amiti 'ain, 'imainun ka mitsun usokin 'aia an sinánti uni ěnē menu 'aíma 'iti 'ikēn. 'Ianan ka atun ěma achúshinēnbi mitsun 'akēxun tēnētima 'ikēn, usakin 'akin kamina achúshirabi bērutanuma kēñuti 'ain. ²⁵'Anan kamina mitsúnbi atun diosmabi rabikē ñukamaribi nēnti 'ain, 'aínbi kamina ami bikē kuri 'imainun manē panshian akama bisa tantima 'ain; usakin 'aibi

'atima ñu 'ati sinania ka Nukēn 'Ibun a upí istima 'ikēn. ²⁶Usa 'ain kamina Diosan mitsu 'axuma 'anun kakē ñukama a mitsun xubunu buántima 'ain, usokinmi uania ka Diosan mitsu 'aisama oti 'iti 'ikēn. A ñukamax ka 'aisama okē 'iti 'ikēn, usa 'ikē kamina a ñukama 'aisama ka kixun isti 'ain kixun ka Moisésnēn kakēxa.

**Ñu piishi ka uni tsótima 'ikē
kixuan Moisésnēn ka bana**

8 ¹“Moisésnēn ka amiribishi Israel unikama katēkēan-kēxa, ax kikēsabi oi 'iti bana 'ēn mitsu kakē ěnē kamina tanti 'ikanin, usakin ax kikēsabiokin 'ai kamina bakē bēchipati achúshi ěma chaira 'ixun atu 'akin kupitanunma 'axun kamina, a 'inán-nuxua nun chaitiokēkama Diosan ka me a biti 'ain. ²Usa 'ain kamina sinánkanti 'ain, Diosan ka anu uni 'ikēma menu cuarenta baritia 'imi tēmērai ninun nu 'imiakēxa akamina manukinma sinánkanti 'ain, usakin ka mitsu tankin 'anan ami karamina asérabi sinanatēkēni isti 'anan ax kikēsabiokin aín bana 'ai 'isnuxun mitsu 'akēxa. ³'Imainun ka ñu narakamikinma tēmēramikin numin pain 'imitankēxunbi maná kakē piti mitsu pimiakēxa, a pitix ka mitsun 'unánkēma 'imainun nun chaitiokē kamanbi 'unánma piti 'iakēxa, usokin 'akin ka ñu pishi ka uni tsótima 'ikē Nukēn 'Ibun banaribi 'ai ka uni ami katamēti tsóti 'ikē kixun 'unánmisatankin

Diosan usakin 'akëxa. ⁴Usai pain cuarenta baritia 'imi nikëbëbi ka atun chupabi këñutima 'ianan 'itsaira nikëbëbi atun taëbi 'uáma 'ikën. ⁵Mitsun kamina 'unánti 'ain Diosan ka mitsu 'unámikin unían aín bëchikë ñu 'atima 'aia 'unámikin 'akësa usaribi okin mitsu 'unánmisa tanxa.

⁶Usa 'ain kamina, ax kikësabi oi 'iti aín bana Diosan nu 'inánkë ax kikësabiokin 'ati 'ain. ⁷Usakin 'aia ka Nukën 'Ibun mitsu anua me upí 'imainun a xëati xëxá 'umpax 'imainun me sapan 'imainun aín bashinubi 'umpax upíira 'ikë anu mitsu buánti 'ikën; ⁸a mex ka anua trigo 'imainun cebada, uvas 'apákë 'itsaira 'ianan olivos higuera i 'apákë, 'imainun i bimiñu 'aisamaira anu 'ikë me upí a 'ikën. ⁹A menu bëbatankëx kamina mitsux uinua karanuna piti biti 'ai kixun sinani bënëanan, bëtsi ñukamaribi biti kuëeni bënëtima 'ain; aín maxánua kamina hierro kakë manë panshian mëranan aín bashinuaribi cobre kakë manë upí akama biti 'ain. ¹⁰Usa 'ain kamina anuxun mitsu 'inánkë ñu a piti 'itsaira 'ain kuëenkin anuxun Dios rabiti 'ikanin, mitsua me upí anbi 'inánkë kupí.

**Diosmi manuama
'inun kixun Moisésñen
Israel kama ka bana**

¹¹Usa 'ain kamina Nukën 'Ibu Diosmi manútima bërúankakin ax kikësabiokin 'ati 'ain. 'Akin kamina ax kikësaibi oi 'iti aín bana a tanti

'ain, 'ën mitsu bërí kakë aín bana ënëx kikësabiokin 'akánti 'ain. ¹²Usakin 'akëbëa mitsun a ñu piti 'itsaira 'ia pi puchati kamina xubu upíirabu 'atankëx anu 'iti 'ain, ¹³anu 'ikin kamina mitsun vaca 'imainun ovejakama 'aisamaira 'inun 'uakamë 'ëomainun ka usaribiti kuri 'imainun manë panshian 'ianan kamabi min ñukamax 'itsaira 'ikëbë, ¹⁴anun rabiti kamina nux karanuna ñuñuira 'ai kixun sinánkin Nukën 'Ibu Dios an Egipto menua tëmëraquin ñu mëëiabi mitsu chikían ami manutima sinánti 'ain; ¹⁵an ka anu uni 'ikëma ënën menma kuan 'aisama me anua pianankë runu 'ianan nibanta 'ëo 'imainun 'umpax ñuma me anunbi nu bëakëxa, 'aínbi ka mapara irunuabi 'umpax mitsun xëanun 'imiakëxa, ¹⁶'imianan ka anu uni 'ikëma menuxun maná kakë piti nun chaitiokë kaman 'unánma piti a nu pimiakëxa, usakin 'akëx karanuna ami sinani 'isnuxun, ka nu tankin usakin 'akëxa. ¹⁷Usa 'ain kamina mitsun ësoquin sinántima 'ain: Nun karanuna ënë ñukama nun kushímbi bia kixun. ¹⁸Usa 'ain kamina mitsun Diosmishi sinánti 'ain, an ka kushi okin mitsux mi kamabi ñu binux kushinun mitsu 'imiäxa, 'imikin ka ax kikësabiokin achúshiñu nukën chaitiokë kama-bëtan 'asaribiokin 'axa.

¹⁹Aínbi ka Nukën 'Ibu Diosmi manukuainxun mitsun, bëtsi dioskama rabia 'ën sinánkëxun mitsu 'atima okin këñuti 'ikën. ²⁰Usaribi okin ka Nukën 'Ibu Diosan

anumi mitsux kuantu menu tsókë unikama 'aíma 'itánun maëmiti 'ikën, usakinribi ka Diosan kakësoi 'iama mitsu maënun 'imiti 'ikën, kixun ka Moisésnën kakëxa.

**An ka nu 'akinia kixun
sinaniamabi Nukën 'Ibun
Israel kama 'akian bana**

9¹ Amiribishi ka Moisésnën Israel unikama ësokín kakëxa: 'ën mitsu kamainun kamina kuakanti 'ain, Israel unikama anúnmi Jordán kakë baka sikarakëti kuani kuantu nëtë ka 'urama 'ikën, anu 'ikë ëmakamax ka chaiirabu 'imainun ka anu tsókë unikamax-ribi mitsubë sënémabuira kushiira 'aish nun titikaisamabu 'ikën, 'imainun ka atun ëmakama axribi chaiorukin kënëabu 'ikën; ² anu tsókë unikamax ka chaiira 'imainun chaxkéirabu 'aish, Anac kakë uni aín rëbúnki 'iásaribi 'ikën, 'imainun kamina mitsun ësai uni kikë bana 'unan: ¿Uin kara kuainxuinshi Anac axa chaxkéira chaiirabu 'iá 'ain aín rëbúnkikama 'akanankinti 'ik?

³ Bëri kamina mitsun 'unánti 'ain, Nukën 'Ibu ka bëri mitsubë 'ikë kixun, usa 'ixun ka tsi rëkirukënëan ñu këñubiankin xarokësa usa okinshi an 'akëxa a ëmakamax mitsumi rakuétia kamina këñuti 'ain. Usakin mitsun aín ëmanubi bëbaruikin 'akin këñukëx ka, unix munuma bëkui bënëtishi bëpëkikë usaribi okin Diosan aín kushínbi këñuti 'ikën. ⁴ Usokin 'anuan Diosan 'amikëxun atu chikíntankëx kamina mitsux kitima 'ain: Aséribi

kananuna nun kushínbi 'a kixun sinánkantima 'ain, min ënë me anu 'inun nu 'inan; usakin Nukën 'Ibun 'akëx ka aín 'ucha kupínbi atu chikínkë 'iti 'ikën. ⁵ Usa 'ain ka mitsun upí 'ixun biti kupíma a memi binun; atun 'ucha kupín mitsun ismainunbi atun menua a unikama Nukën 'Ibun chikínti 'ikën, 'imainun ka anbia nun chaitiokë Abraham Isaac 'imainun Jacob akama kásabiokin 'ati 'ikën. ⁶ Mitsun kamina 'unánti 'ain, Diosan ka mitsu upí unibu 'ikë-mabi a me 'inania kixun, usa 'aínbi kamina bana kuaisama tankin mitsun nuitu iruarakë unibu 'ain.

**Israel kama Horeb kakë
aín bashinuxun bëtsi ñu
unioxun rabikin Dios
rabitisama tan bana**

(Ex 31.18—32.35)

⁷ Mitsun kamina uínsaranbi anu uni 'ikëma menuxua Nukën 'Ibu Diosan kakëxunbi kuaisama tan bana a manutima 'ain. 'Ianan kamina Egipto menuax chikíkin 'ásabiokin ënë menu bëbakinbi, an kakësabiokin 'aisama tankanin. ⁸ Aín bashi Horeb kakë anuxun ka an kakësabiokin 'akinma kamina 'itsaira Nukën 'Ibu nishmiakën, usakin 'itsaira nishmikëxun ka Diosan këñutisatankinbi mitsu këñuama 'ikën. ⁹ Usai 'ikëbë kana 'ëx maxáx pará rabé anua achúshi ñu mitsu 'axunkin Nukën 'Ibun aín bana kuënëokë a bitsi aín bashinu mapërakëakën, mapërakëax kana anu cuarenta nëtë 'imainun

cuarenta imé ñu pima 'ianan xëaimabi 'iakën. ¹⁰Usai mapërakëax anu 'ikë ka Nukën 'Ibu maxá pará rabé anu aín banakama kuënëökë a 'ë 'inánkëxa, ax ka nuxnu aín bashi Sinaí anu timékë 'ain ka a nètën tsi rëkirukësa a mëuxun nukama kakë bana a 'iakëxa.

¹¹Cuarenta nètë 'imainun cuarenta imé ax inúkëbëtan ka Nukën 'Ibu maxá pará rabé a 'ë 'inánkëxa, ax ka anua achúshi ñu mënïökë kikë a bana kuënëökë 'iakëxa, ¹²'imainun ka ësokirinribi 'ë kakëxa: Ënuax kamina bënëtishi taramëkëbukiani kuantu 'ain. Egípto menuami chikínbëtsinkin békë unikaman ka 'atima ñu 'ai ënananxa. Bënëkinshi ka 'ën usakia 'ati kakë bana manuaxa, usa 'ixun ka a banakama parëkin bëtsi ñu tankin manë charóxun achúshi ñu unioxa kixun. ¹³Kanan ka ësokirinribi Nukën 'Ibun 'ë kakëxa: 'Ënbi kana ënë unikama 'unan usa 'ixun ka aín nuitu iruarakin 'atima ñu 'axa. ¹⁴Usa 'ain kamina 'ën a sinánxuma 'anun 'ëmi bana kantima 'ain, 'ën kana menua a unikama uñbia atumi sinántima okín atu maë rakátanun këñuti 'ain, 'aínbi kana min rëbúnki kamaxa atux 'iásamaira 'aish kushiirabu 'ianan 'aisamaira 'inun 'uákamë 'ëonun 'imiti 'ai kixun ka 'ë kakëxa.

¹⁵Kakëx aín bashi anuaxa tsi rëkirukësa 'ikë anuax taramëbuquatsini ukín kana 'ën maxá pará rabé anua achúshi ñu a tanti bana kuënëökë a 'ën mëkënanbi tuinbëtsikin bëakën. ¹⁶Bëkinbi kana mitsúxmi Nukën 'Ibumi 'uchakin

manë charóxun vaca bakë tankin 'axun rabikin Nukën 'Ibun kakë-sabiokin 'ati ënxun 'aia mërakën, ¹⁷mërakin kana anua aín banakama kuënëökë maxáx pará rabé tuínxun bëkinbi mitsun ismainunbi a tukibutanun niakën.

¹⁸Usokin 'atankëx kana Nukën 'Ibu ismainunbi menu rantipurunu 'ëx bëräma 'ikësaibi 'iakën, 'i kana cuarenta nètë 'imainun cuarenta imé añubi pima 'ianan xëaima 'iakën, mitsux ñu 'atima 'ai 'uchakin Nukën 'Ibu nishmikë kupí kana usai 'iakën. ¹⁹Usai Nukën 'Ibu xuatami mitsu këñutisatani nishkëbë kana 'ëxribi ratuakën; 'aínbi ka Nukën 'Ibun mitsu këñukatsi kiox kiabi 'ën kakëxun kuakëxa. ²⁰'Ianan ka Aarón xuatami ami nishkin bamamisa tankëxa, taniabi kana 'ën anun rabanan nékin Nukën 'Ibu kakën; ²¹katankëxun kana vaca bakë tankin a rabimi 'uchakankë a bitankëxun tsinu 'aruakën, 'arukëxa 'aímai xarátia kana bitankëxun upíokin putuakin rënxun, aín bashimi axa ukë xëxá 'umpaxmi sakakin puakën.

²²Usonan kamina Taberá, Masá anuxun 'anan Quibrot-hataavá anuxunribi Nukën 'Ibu kikësabi oi 'ikinma mitsun nishmiakën. ²³'Imainun kamina Nukën 'Ibun mitsu Cadés-barnea anuax kuanxumi an mitsu 'inánti me a bitánun kakëxbi kana biti 'ain kixun sinanima, mitsux 'ikësabi 'itëkënkín an kakësabiokin 'ama 'ain. ²⁴¡A nètën 'ën mitsun uankë, anubi kamina Nukën 'Ibun bana kuaisama tankën!

²⁵ 'Ēn mitsu ñuixunkë usokian Nukën 'Ibun mitsu këñutisa tankëbë kana, 'ëx rabuxunën menu rantipuruni tsóbutankëx cuarenta nëtë 'imainun cuarenta imé 'iakën, ²⁶ 'ikin kana anuxun munuma banakin kakën: 'Ēn 'Ibu Dios ënë unikama kamina usakin 'atima aín, atux ka min uni 'ikëmi Egipto menuxun tëmë-rakin ñu mëiabi mix kushiira 'ixun chikínbëtsinkin bëa a 'ikën. ²⁷ Usa aín kamina min unikama Abraham, Isaac 'imainun Jacob akaman ka min kakësabiokin 'akëxa kixun sinánkin. Ēnë unikama ñu 'atima 'ai 'uchaiabi a sinánkin 'aisamaira otima 'ain, ²⁸ ënë unikamami usakin 'akëbë ka aín menuami chikínbëtsinkin bëkë Egiptonu 'ikë unikama kiti 'ikën: Nukën 'Ibun ka Israel unikama a 'inánkatsia kia me a 'inánkima ami nishkin, ënu upitax tsótiabi anu uni 'ikëma menuxun këñuminuxun chikín-biankin buánxa kiox kiti 'ikën. ²⁹ Usa 'ain ka atux min unibu 'aish min unibubi 'ikën; min kamina Egipto menua min kushínbi atu chikiankën kixun ka Moisésnën Dios kakëxa.

**Amiribishi Diosan 'atabakin
kuënëo 'ikëbi achúshi
bana këñutima okin 'akë a
kuënëotëan bana**

(Ex 34.1-10)

10 ¹ Nukën 'Ibun ka ësokin 'ë kakëxa: Minbi kamina maxá pará rabé a pain mi 'inánkë

usabi okin 'ati 'ain, 'anan kamina achúshi ñu bunántisa okin i 'ati 'ain, 'abiankin abi buani kamina aín bashinu 'ëbë banai mapëra-këti 'ain. ² 'Ēn a pain mi 'inánkë maxá pará anu kuënëokë 'ikë-bimi tukakë banakama abi kana anu kuënëotëkënti 'ain, a kamina bunántisa anu nanti 'ai kixun ka Diosan 'ë kakëxa.

³ Kakëxun kana bunántisa okin i acacia kakë a 'akën, 'anan kana maxáx rabé pará okin 'akën, 'axun a buani kana aín bashi mapëra-këakën. ⁴ Anuxun ka Nukën 'Ibun maxá pará rabé anu mapai rabé axa kikësabi oi 'iti aín bana kuënëokëxa, a paian aín bashi-nuxun nukamax timékë 'ain tsi rëkirukësa mëuxun 'a usabi 'itánun. Kuënëoxun 'ë 'inánkëxa, ⁵ 'inánkëx kana 'ëx aín bashinuax taramëkëbuakën; usai taramëbutankëxun kana bunántisa okin 'akë anu maxá parókin 'akë rabé anu 'aruakën Nukën 'Ibun 'ë kakësabiokin, ax ka anu nan 'aish bër'bi anubi 'ikën.”

¹⁰ 'Ēx kana cuarenta imé 'imainun cuarenta nëtë bërámabi 'itabati 'ikësabi aín bashinu 'iakën, 'imainun ka amiribishi 'ën kakëxun kuakin Diosan mitsu këñutisa tankinbi 'ama 'ikën, ¹¹ 'akima ka 'ë ësokin kakëxa: Kuantankëxun kamina min aintsikama mëñokanun kai kuanti 'ain 'ën a ñuikin aín chaitiokëkama, aín rëbúnki 'inánuxun ka me a bitsi kuanuxa mëñokanun kixun kamina kai kuanti 'ain.

**Usai Israel kama 'itia
kia Diosan bana**

¹²Usa 'ain ka Moisésnën israel unikama kakëxa: ¿añumi mitsun 'ati kara Diosan kuëënin? An ka kuëënia ax kikësabiokin aín bana kuakin, nun nuitu upí 'ixun nuibakin ami sinánkin rabiti, ¹³'imainun ka axa kikësaibira oi 'iti bana 'imainun a tanti bana 'ai kamina mitsux upítax bukuti 'ain. ¹⁴Aínbi kamina mitsun sinánti 'ain Nukën 'Ibu Diosnan ka naíkamë 'ëo 'imainun a 'urira 'ikë ñukama 'imainun menu 'ikë ñukamaxribi ka ainan 'ikën. ¹⁵Usa 'ain ka Nukën 'Ibu nun chaitiokë-kama nuibakëxa, nuibakin ka aín rëbúnkikama kaisakëxa, a kana-nuna nux 'ain, usa 'aish kamina bëtsi ëmanu 'ikë uni kamasama ënu nux bërí 'ain.

¹⁶Usa 'ain kamina achúshi ñu 'akë kikë bana manukin mitsun nuitu iruakinma sinánti 'ain, ¹⁷Nukën 'Ibu Dios ax ka achúshi 'aish dios kamasamaira 'ianan, 'ibukaman 'Ibu samaira 'ikën; ax ka Dios kamabi ñu manámi 'ikë ainan 'ianan 'Apúira 'aish kushiira 'ikën, usa 'ain kamina ami rakuéti 'ain, an ka bëtsi unikama upionan bëtsi unikamaribi 'atima oíma, 'imainun ka upiokinshi ñu 'axúnti kuëënia; ¹⁸an ka tuá papañuma 'imainun xanu kasunamëkë nuibakin aín piti ñu 'inánan aín pañuti chupa bëtsi menu 'ikë unikama mitsubë tsókë akama këñunbi 'inania. ¹⁹Mitsun kamina bëtsi

menu tsókë unikama nuibati 'ain, mitsux pain kamina bëtsi menu tsókë uni 'aíshbi Egipto kakë ëmanu tsókankën.

²⁰Usa 'ain kamina Nukën 'Ibu Dios ashi rabianan ënkinma ax kuëënkësabi okinshi 'akánti 'ain, 'imainun kamina sinántëkëntima aséribi aín anën ishi kana ñu 'ati 'ai kiti 'ain. ²¹Ax ka mitsun ashi rabiti Dios a 'ikën; usa 'ixun ka ax Dios 'ixun mitsu kupí ñu chaiirabu mitsun ismainunbi 'akëxa. ²²Usa 'ain ka mitsun chaitiokëkama Egipto menu bëbakë atux setenta unishi 'iakëxa, 'aínbi ka bërí Nukën 'Ibu Diosan atúxa 'uakamë 'ëonun 'imikin 'ispa naínua imé iskësaira 'inun 'imiakëxa kixun ka Moisésnën kakëxa.

**Anuxun Dios rabiti
upira okin 'a bana**

12 ¹Moisésnën ka Israel unikama ësokín kakëxa: Ënë banakamax ka mitsun chaitiokëkama Diosan 'inánti me anuxunbi 'ati ax kikësabi oi 'ikanti a 'ikën.

²Usa 'ain kamina a menu 'ikë unikama abë 'akanankin këñutan-këxun anuxuan atun dios a rabikë, ain bashi, matá me 'imainun in papa pëñanakëkë a tëmúxuan atun, dios rabikë akama këñuti 'ain. ³Këñuanan kamina a rabinuxun ñu tankin 'akë, maxá akama tukapanan, imo chakama xaronan anuxuan ain dios rabikë, akamabi këñuti 'ain, usakin 'an ka uinu 'ikë uníxbi ami sinántëkëntima 'ikën.

⁴Usa 'ain kamina mitsun Nukën 'Ibu Dios, atúan aín dioskama rabikësa okin rabbitima 'ain. ⁵'Aínbi kamina mitsun aintsi ñaká achúshi anu tsókë me a Nukën 'Ibun kaísa anu xubusa okin chupa 'atankëxun anuxun ashi rabi kuantí 'ain. ⁶Anuxun kamina ami sinánkian raírínën ain ñuina rëtankëxun 'aímai xarátanun xaromainun kamina mitsun ñukama raíri 'inánan, a 'inánti manë panshian 'inánan, a 'inánti nankë 'imainun, a 'inánti kuëñxun 'inánkëkama këñunbi, ain ñuinakaman tuatabakë aín upí akamaribi 'inánti 'ain. ⁷'Inánkin kamina xubusa okin chupa 'akë anuxun mitsun aintsikamabëtanbi xara okëxa tëxëkëkama kuëñkin piti 'ain, ax ka ñu mëia Diosan mitsun ñu 'apákë ain bimi 'imainun mitsun ñuinakamaribi 'aisamaira 'inun 'imikë 'ikën.

⁸Usa 'ain kamina mitsun a menuxun ënuxunmi 'akësa okin, mitsun ñuina amanuxun xarotima 'ain. ⁹Usa 'aínbi kamina anu mitsux upitax bukukanti Nukën 'Ibu Diosan mitsu 'inánti me anu bëbakëmapain 'ikanin. ¹⁰Usa 'ain kamina Jordán kakë baka shitákiani kuantankëxun a me anu tsónuxun, binux abë 'akanankin anu 'ikë unikama maëmitankëxun an mitsu ubioti uni 'aíma 'aimi upitax anu bukukanun bitsi kuantí 'ain, ¹¹usa 'ain kamina mitsun uinu kara Diosan anuxun a rabiti me kaisia anuxun xubusa okin chupa 'akë a nantëkëni anuxun

kamina Dios 'axunkin ñuina xaroti 'ain, raírínëan 'aímai këñutanun 'amainun ka, raírínënríbi 'aimairai këñutanuma xuiti 'ikën, 'imainun ka atun ñu 'apákë kamaira 'inankima uiti 'itsa kara 'inánti 'ikë atishi 'inánti 'ikën, 'inámainun ka uin kara manë panshíanën kupíoia an kupíomainun, ka uin kara a 'inánti nanxa akamaribi 'inánti 'ikën. ¹²'Imainun kamina anuxun Nukën 'Ibu Diosan isnun fiesta 'akin, mitsun bakë bëchikëkama 'imainun an mi ñu mëëxunkë unikama 'imainun axa mitsubë 'ikë, levita unikama mitsún biti me a bitima 'ikën.

¹³'Imainun kamina Nukën 'Ibumina bëtsi menuxunbi ñuina rëxun raroxuni bërúankati 'ain; ¹⁴usakin 'akin kamina uinu 'ikë menuxun 'anun kara Diosan kaisakëxa, anuxuinshi 'akin anua bëtsi unikama tsóa me anuxun 'ati 'ain, anuxun kamina 'ën mi kakë-sabiokin 'ati 'ain.

¹⁵'Aínbi kamina mitsun ñuina 'arakakë 'anan 'arakakëma aribi piisatankin uinu karamina 'i anuxunbi Nukën 'Ibu Diosan mi 'inánkëxun piti 'ain. A nami ka kamaxunbi uix kara mënío-kakë 'imainun mënío-kakëma 'ikë akamanbi chaxu nami 'akësokin piti 'ikën.

¹⁶'Aínbi kamina a ñuinakama aín imikëñun pikinma ain imi 'aimakin 'ibumitankëxun xuíxun piti 'ain. ¹⁷Usa 'ain kamina anumi 'ikankë ëma anu xubusa okin 'akë-nuxun rabiti 'akë anuxun mitsun

trigo 'apáxun kamaira 'inánki-mabi 'inánkë a 'ianan uvas baka, xëni 'imainun tuatabakian mitsun ñuinanën tuákë akama 'imainun Nukën 'Ibu 'inánuxun nankë 'ianan a 'inánti sinánxun nankë akama pitima 'ain. ¹⁸'Imainun kamina Nukën 'Ibu Diosan isnun 'akin mitsun uinu kara an kaisia, anuxun Diosan ismainun 'akin mitsun bakë bëchikëkama 'imainun an ñu mitsu mëëxunkë 'imainun mitsun aintsi levita unikama atubëbi timéxun mitsun ñu 'apákë 'ain bimi bixun pi kuëenti 'ain.

¹⁹'Ianan kamina a menu tsókin mitsun aintsi levita unikama uínsaranbi manutima 'ain. ²⁰Uínsaran kara Diosan anumi mitsux 'ikankë me a cha 'inun ax kiásabiokin 'inántëkënia anuxun kamina uínsaran kaina, nami písa tani anun mitsun kuëenkësa okin nami piti 'ain. ²¹Anuxun a rabiti xubu 'atia Nukën 'Ibu Diosan mitsu 'ura kaisa me anu 'aínbi kamina a 'ura 'ixunbi anuxun mitsun 'arakakë, vaca 'imainun ovejakama Nukën 'Ibu 'inánkë-kama a rëxun piti 'ain, anumi mitsux 'ikë me anuxunbi, usakin 'ai kamina xubusa okin chupa 'akë anu kuantima 'ain. ²²Usakin 'akin kamina chaxu nami mënío-kaxumabi kamaxunbi mitsun pikësa usakinbi 'ati 'ain. ²³'Aínbi kamina uisaxunbi ñuinanën imi pitima 'ain, aín imi kupí ka ñuina nitsia, usa 'ain kamina ñuina ain imikama këñunbi pitima 'ain.

²⁴Usa 'ain kamina piti 'anuxun pain aín imi 'aimakin 'ibúmiti 'ain. ²⁵Usakin mitsun ñuina imi pikëbëma ka mitsun 'ati ñukamax upí 'imainun, mitsun bakë bëchikë kamanribia 'akë ñukamax Nukën 'Ibun iskëx upí 'iti 'ikën. ²⁶'Anan kamina Dios 'inaishiti sinánxun nankë ñukama a 'imainun Nukën 'Ibu 'inánuxun sinánkë akamabi uinu kara anuxun a rabiti xubusa okin 'ati an kaisia anu atankëxun nanti 'ain, ²⁷anuxun kamina mitsun Dios ñuina rëxun xaroxunti 'akë anuxun xaroti 'ain. 'Anan kamina ñuina a rabikin 'akin min aín imi bikë a anuxun Dios ñuina xaroxunti 'akë anu chikuti 'ain, 'anan kamina aín nami piti 'ain.

²⁸Usa 'ain kamina 'ën mitsu kakë banakama ënë kuakin mitsun 'ën kakësbabiokin 'ati 'ain, usakin 'ai kamina mitsun bakë bëchikëkamabëbi upí tsóti 'ain, usakin 'aia ka Diosan upí 'ikë isti 'ikën.

**Moisésnën Israel kama
bëtsi ñu rabixuma 'anun
kixun 'ësëkin ka bana**

²⁹⁻³⁰Uínsaran kaina Diosan 'akinkëxun 'akin a menu tsókë unikama abë 'akanankin këñu-tankëx a me 'ibuai mitsux anu tsóti, anun kamina a unikaman 'akësaribi okinmina atúnbi 'axun rabikë dios atun 'akësaribi okin rabiti sinani bërúankati 'ikanin. ³¹Usakin kamina atun akësokin Nukën 'Ibu Dios rabitima 'ain, atun ka aín dioskama rabikin atun bakë bëchikëbi xaroxunkin rabia,

usakian atun 'akë a kamina min kuëënima.

³²Usa 'ain kamina mitsun 'ën kakë banakama ënëx kikësabiokin 'anan; uisaxunbi mëskukin 'ën nankë banakama nantima 'ain, kixun ka atu Moisésnën kakëxa.

13 ¹Anumi mitsux 'ikë anuaxa achúshi uni an bëtsi dios ñuikin bana ñuikë 'imainun an unin namákin iskë ñuikë uni këmënux mëraxun usai ka ñu 'iti 'ikë kixun ñuikëbëa, ²ax kikësabi ó asérabi ñu 'ikëbëtan ka mitsu kati 'ikën: ¡Asabi ka, bërí kananuna anu kuanxun nun 'unán-këma; bëtsi dios rabi kuantí 'ain! ³kixuan kakëxunbi kamina mitsun aín bana kuatima 'ain. Nukën 'Ibu Diosan ka asérabi karamina mitsun a nuibati ax kikësabiokin 'ai ami sinani isnuxun mitsu tankin usakin 'ati 'ikën. ⁴Usa 'ain kamina Nukën 'Ibu Dios ashi an kakësabiokin 'akin; ax kikësaiabi oi 'ikin a bana kuakin ashi rabi-kanti 'ain. ⁵'Imainun kamina an bana ñuixunkë uni 'imainun an namákin isun usaika 'iti 'ikë kixun bana ñuikë uni a mitsunu mëratia 'ati 'ain, a unin ka Dios an Egipto menuxun tëmëra kin ñu mëëiabi mitsu chikían ax kikësa okin 'anun 'ën kakë usakin 'axuma 'anun kixun mitsu 'unánmiti 'ikën. Usakinmi 'akëx ka mitsunuax uni 'atima sinánñukama 'aíma 'iti 'ikën.

⁶Bërí kana achúshi achúshi mitsu kain, min xukén apan 'ianan 'anáka, mitsun bëchikë bëbu

'ianan xanu 'ianan ami kuëenkë min xanu, 'imainun abëmi nuibanairakë uni, 'ianan mitsun papanbi bëtsin kuanumashi kakëxunbi kamina 'atima 'ain, ⁷a dios kamax ka mitsu 'urama 'ikë ëma kamanuxun rabikë a 'ikën, usa 'aish ka mitsu 'urama 'ianan mitsu 'ura 'ixun, mekamanuxun amo amoxun mikama bëararati 'ikën, ⁸usa 'ain kamina atux 'ikësai 'ima 'ianan atun kakëxun aín bana kuatima 'ain; 'ianan kamina atu nuibatima 'ain; nuibakin kamina tëmëraiabi atu 'akintima 'ain, 'anan kamina atún 'akë ñu unëi atubë nitima 'ain; ⁹unëkima kamina a unikama rëti 'ain. Rëkin kamina min pain atún 'akëxu-maishi mitsun pain, 'aia iskin ka ráiri unikamanribi usaribikin 'ati 'ikën. ¹⁰'Akin kamina maxaxan bamatanun 'ati aín, ax aín kuëenkësa okin 'akin Nukën 'Ibu Dios an nu Egipto menuax tëmëraia chikían a ënti sinánmikë kupí kamina usakin a unikama 'ati aín. ¹¹Ësokin mitsun a unikama 'aia isí ka Israel unikama bëtsi ñu atún 'akësokin 'atimi rakuéti 'ikë kixun ka Moisésnën kakëxa.

Asaribi 'ixun 'ain bana ñuixunti achúshi uni ka Diosan 'inánuxun 'aia kixun Moisés ká bana

18 ¹⁴Moisésnën ka Israel unikama bana ñuixunkin ësokin kakëxa: A mekama anumi mitsux kuantí anu 'ikë unikamaxa usai ka ñu 'iti 'ikë kíax kimainun

ka an ñunshinan 'amikëxun ñu tankë unikamaxribi kiti 'ikën; 'aínbi ka usakinra a ñukama 'anun Diosan mitsu 'amitima 'ikën. ¹⁵Usa 'aínbi ka Nukën 'Ibu Diosan mitsu-nuaxa achúshi uni an Dios kikë bana ñuikë 'ën mitsu ñuixunkë-saribi okían ñuixunun 'imiti 'ikën, aka mitsun rëbúnki kaman aín bana tanti 'ikën. ¹⁶Ënëx ka asé-rabi 'ikën, mitsux kamina anumi aín bashi Sinái kakë anu timéxun Dios ñukati kamina ësai kikankën: bërí kananuna amiribishi Nun Diosan kakëxun kuatëkéinsama tanin, 'imainun kananuna chaiira 'inuan tsi rëkirukëσαι 'ikë aribi bamatima kupín istisama tanin kiox kiakën. ¹⁷Usai mitsux kia okin ka Nukën 'Ibun 'ë kakëxa: Asabi ka usáimi kikë ax 'ikën. ¹⁸Ën kana atunuaxa achúshi uni an 'ën bana ñuiti uni 'imiti 'ain, min 'akësarabi okin an bana ñuixunun 'imiti 'ain, an ka mitsun aintsibi 'ixun 'ën kakë banakama mitsu ñuixunti 'ikën, 'imainun ka 'ën kakë banakama abi mitsu ñuixuntëkënti 'ikën. ¹⁹Uikaman kara an 'ën bana ñuikë unix 'ën anë ñui kia kuaisamatan-kin ax kikësa okin 'aisama tania a kana 'ën 'atimokin uisa karana oisatani usokin 'ati 'ain. ²⁰'Aínbi ka 'ën bana ñuikë uni 'ixunmabia an 'ën kakëxunmabi bana ñuikë, a 'imainun bëtsi dios ñuikin uni bana ñuixunkë a unikamax ka 'akë 'iti 'ikën. ²¹Mitsun kamina ësokin sinánti 'ain: ¿Uisaxun karanuna ax ka Nukën 'Ibu kikë bana 'ikë kixun a 'unánti 'ain? ësokin sinánkin

kamina mitsun 'unánti 'ain: ²²An bana ñuikë uni axa Nukën 'Ibun anë ñui kikë 'aínbia ax kikësabi oi 'itia kikë usai ñu a 'ikëbëtama kamina mitsun 'unánti 'ain, ax ka Nukën 'Ibu kikëma bana 'iixa kixun, usa 'ain kamina an bana ñuixunkë uni ax ka axbi rabia-kati kiixa kixun 'unáni, mitsux ami rakuétima 'ain, kixun ka Moisésnën kakëxa.

**Moisésnën Israel
kama usakin ax
këmëi banakëkama
'ati ñuixua bana**

19 ¹⁵Ësokin ka Moisésnën Israel unikama katëkëan-këxa: Achúshi uníxa këmëi banai a unin ka 'atima ñuira 'akin a tanti bana kikësokin 'akinma uni 'axa kikëbëtan kamina asé-rabi ka ax 'ikë kixun sinántima 'ain. Usa 'aínbi kamina rabé 'imainun achúshi uni an usai ka asé-rabi 'iixa kixun bana ñuiti bëkë axa asé-rabi ka usakin 'axa kikëbëtan usa ka kixun kati 'ain. ¹⁶Usa 'aínbi ka an ñu 'atima 'akë uníxa bëtsi uni ñui a unix ka ñu 'atima 'ai 'uchaxa kikëxbi ax këmëia kikë 'iti 'ikën, ¹⁷usa 'ain ka axa nishanankë uni rabé ax 'apunu kuanan Nukën 'Ibunu 'imainun sacerdotekama an bana mëníokë akamanu a nètën ñu mëkëbë anu kuantí 'ikën. ¹⁸Anuxun ka an bana mëníokë aín 'apukaman uni rabé bëruinra oxun uisai kara 'iixa kixun upíokin ñukati 'ikën, ñukákëxia, ax bëtsi unimi manánkë ax këmëkë 'ain ka,

¹⁹bëtsi uni 'atima oti sinanx ami këmëi manánkë uni axbi 'atima okë 'iti 'ikën. Usakin 'akëbë ka an ñu 'atima 'atishi sinánkë uni raíri ax mitsunu 'aíma 'iti 'ikën. ²⁰Usakin 'aia isi rakuékin ka aín patsan kamax ñu 'atimaira 'ati sinanima rakuéti 'ikën. ²¹Usa 'ain kamina uin kara bëtsi uni 'aia a nuibakinma 'axun rankanti 'ain, uin kara bëtsi unin bëru 'atima oia ax ka usaribi okin ain bëru 'atima okë 'iti 'ikën. 'Imainun ka uin kara bëtsi unin xëta 'atima oia aín xëtaribi 'atima okë 'iti 'ikën, 'anan ka uin kara bëtsi unin mëkën 'atima onan aín taëribi 'atima oia a uninanribi ka bëtsi unin aribi 'akë 'iti 'ikën kixun ka Moisésnën kakëxa.

**Uisakin kara unin ain xanu
ënti 'ikën kixun Moisésnën
Israel kama ka bana**

24 ¹Moisésnën ka amiribishi Israel kama ësokin katëkëankëxa: Uin kara aín xanu kuëenkin aín xanu 'iti biti 'ikën, 'aínbi ka aín xanun 'ixunbi anuxun ñu 'atima 'aia ax 'atima uni 'ixun kuëenkima, achúshi kirika anbi kuëëoxun ënë xanux ka bërí 'ën xanuma 'ikë kixun 'atankëxun aín mëkëñubi 'inánti 'ikën 'inánkin ka aín xubunuaxa chikínun kati 'ikën. ²Usakian 'akëx aín bënëbë énanani ka aín xubunuax chikíkëa bëtsi unin anun kuëenkin bikëxbi ka asábi 'iti 'ikën; ³aínbi ka anribia bitëkënkë ain bënëitsi, anribi a xanu anuxun 'atima ñu 'atëkënia

iskin a kuëenkima achúshi kirika abi 'atankëxun 'inánkin aín xubunua chikínti 'ikën, 'aínbi ka an bikë uni ax ñukëbëtan, ⁴ax pain aín bënë 'ia anbi aín xanu 'iti bitëkëinsatankibi, bëtsi unin bikëxun ñu 'atima 'akë a mëniokakëma 'ikë bitima 'ikën; ax ka achúshi ñu usai uni 'iti Nukën 'Ibu kuëenkëma 'ikën, usa 'ain kamina Nukën 'Ibu Diosan 'inánti me anuax mitsux usai 'i kuankantima 'ain.

**Usai ax kikësabi bëtsibë
'iti banakama ñuikin
Moisésnën ka bana**

⁵Uin kara bërí xanu biaxa a unix ka 'akanani kuankëbë kuantima 'ikën, 'imainun ka aín 'apun uisa ñu mëëtibi 'anun achúshi baritia sënëntamainun katima 'ikën; usakia 'akëx ka a unix aña ñubi mëima aín xubunu achúshi baritia sënëmi aín xanubë upitax 'i kuëëni 'iti 'ikën.

⁶Uibi kamina 'ën ñu mi 'inámainun kamina min anun mëkënan ñu rënkë maxá 'ë ënxunti 'ain kixun katima 'ain, usakin mi 'akëx ka a unix anúan aín ñu rënxun piti 'aíma 'iti 'ikën.

⁷Tanan ka uin kara aín aintsí 'ikëbi Israel uni achúshi anbi ñu mëëmikatsi kixun 'anan maruti sinánxun maruti 'ikëbi mërakë uni ax ka 'akë 'iti 'ikën, usokin 'akëx ka an ñu 'atima 'akë unikamax mitsubë 'ikë 'aíma 'iti 'ikën.

⁸'Imainun ka uix kara an nami shurunmikë 'insínan 'ia an aña ñubi mëima 'iti 'ikën Levitas

sacerdote kaman kakësabi oi 'iti 'ikën. Usakin 'anun 'ën kakësabiokin atun 'ati 'ikën. ⁹Mitsun kamina sinánti 'ain, uisakin kara Diosan Egipto menuax mitsux chikíkuatsini ukëbëtan María ami 'atimati banaia 'akëxa kixun.

¹⁰Uin kara bëtsi uni 'inantë-kënxua ñukákëxun aín kuríki 'inánan aín ñu 'inania ax ka aín xubunu atsínxun aín ñu bitëkënkima anbia aín ñu 'inántëkënxun kaínti 'ikën. ¹¹Usai 'ikinma ka anbia, aña kara 'inántisatania a 'inánuxun bimainun ëmánxun bëtsi uni kaínti 'ikën. ¹²'Imainun ka uni ñuñuma anu 'iti 'ikën, a kamina aín ñu ñukákëxia chupa anuan mapukë chupañushi 'ikë a ñukáxun achúshi imé anun 'iti t'katankëxun 'inántëkënti 'ain, ax ka anuan rakukë aín chupa achira 'ikën; ¹³usa 'ain ka aín chupa bari xupinbukëbëtainshi anúan imé 'uxi rakunun 'inánkë 'iti 'ikën. Usakin mi 'inánkëxuan uni an upíokin sinánxunia ka Diosan min 'akë ñu upí isti 'ikë.

¹⁴Ñuñuma uni kamina 'itsaira tëmixonbi kupíosama tankin tënanpatima 'ain, 'anan kamina mitsun 'aintsikama 'imainun bëtsi menu 'ikë uni mitsun ëmanu tsókë 'ikëbi usokin 'atima 'ain. ¹⁵Usokin 'akinma kamina ñu mëbaitiaishi a nëtëmbi kupíoti 'ain, an ka ñuñuma 'ixun anun aín piti maruti a kuríki kuëënia. Usokin bënëkin kupíokëxuma ami tëmikë ñuñuma uni an ñukákëxun ka Nukën 'Ibun mitsúxmi 'uchakë 'ikë isti 'ikën.

¹⁶Uinu 'ikë papaxbi ka aín bëchikënxun 'atima ñu 'ai 'uchakë kupín 'atima okë 'itima 'ikën, 'imainun ka aín bëchikënxuribi aín papan 'uchakë kupínribi atima okë 'itima 'ikën, usa 'ain ka achúshi achúshi unix ñu 'atima 'aia 'uchakë kupí ñukë 'iti 'ikën.

¹⁷'Ianan kamina axa mitsubë tsókë bëtsi menu 'ikë unikama 'atima onan papañuma tuákamaribi 'atima otima 'ain. 'Imainun ka xanu raëmëkë ñu 'inánkin anun rakukë aín chupa a bikuantima 'ain. ¹⁸Usa 'ain kamina manúkantima 'ain, Egipto menuxun tëmëraikin ñu mëëiabi ka anua Diosan mitsu chikíankëxa; usa 'ain kamina 'ën mitsu kakë ënë banakama kikësokinshi a tankin 'akánti 'ain. ¹⁹Mitsun 'apákë ñu aín bimi bixunmi manuxun ëbiankë a bitsi kamina anu kuantëkëntima 'ain; a kamina axa mitsubë tsókë bëtsi menu 'ikë unikama a 'imainun papañuma tuá 'ianan xanu raëmëkë kaman barikin binun ënti 'ain, usakinmi ñuñuma unikaman binun 'aia ka Nukën 'Ibu Diosan mitsun 'akë ñukama upí 'inun 'imiti 'ikën. ²⁰Uínsaran karamina olivos kakë i aín bimi aceituna a bitsi anun kamina amiribishi aín pëñankama baritëkënbiankin aín bimi bikin tëokë a bitima 'ain, axa aín pëñanu bërúkë aceituna a ka bëtsi menu 'ikë uni mitsubë tsókë a 'imainun tuá papañuma abëtan raëmëkë xanukaman biti 'ikën. ²¹Uínsaran karamina mitsun uvas 'apákë bimia aín bimi bitsi anun

kamina amiribishi bikin tēxōokē-kama barikin bitēkēntima 'ain; akamina bētsi menu axa mitsubē tsókē a 'imainun tuá papañuma xanu raēmēkē atuan binun ěnti 'ain. ²²Kamina sinánkanti aín mitsux pain kamina Egipto menu tēmēramikin ñumēmikē 'iakēn; usa 'ain kamina 'ěn mi kakē banakama ěněx kikēsabiokin 'ati 'ain, kixun ka Moisésnēn Israel unikama kakēxa.

25 ¹Uikamax kara bētsibē nishanaxa ax ka anuxuan ami uni manánkěxun 'apun bana mēníokē anu buánkē 'iti 'ikēn; anuxun ka 'apun uin pain kara ami nishkin bētsi 'atima oxa a 'atima oti isanan bētsi a uisabi otima 'ikēn. ²An ñu 'atima 'akē uni a usokin 'aisa 'ikē ka an ismainunbi menu nipatankěxun an ñu 'atima 'akē kupín rishkinun bētsi uni an bana mēníokē unikaman 'amiti 'ikēn. ³'Aínbi ka usa unikama ax cuarenta okinra rishkikē 'itima 'ikēn, usakin 'akin ka aín aínsi 'ikēbi 'atima okē uni ax 'aisamaira tēmērati 'ikēn, usokěx mitsumi rakuékin ka usa ñu 'atēkēntima 'ikēn. ⁴Trigo bimi tákanuxun chakakin ka 'ain rēukukēma pīia kixun vaca bēnē, a ñuina kuēatsimiti 'akē a ain kuēbínu atsímítima 'ikēn.

**Moisésnēn Israel kama aín
xukēnan raēnkē xanubē
kara uni uisai 'iti 'ikē
kixun ñuixuan bana**

⁵Moisésnēn ka amiribishi Israel kama katēkēankēxa: Achúshi unix

ka a xukēn rabētaxbi ain papan menu xubuñu 'iti 'ikēn, 'aínbi ka bētsix aín xanumi bēbuokin bēchiamaxi ñukē 'iti 'ikēn, ñukē 'ain ka raēmēkē xanu ax ain bēnēn aínsima unibē biranantima 'ikēn, aín bēnēn xukēn aín bēnēitsi abē kuni ka birananti 'ikēn. Usakin bikěx ka aín xukēnan raēnnkē xanu bikē ax ka aín xukēnan raēnkē xanu ka unin biti 'ikē kikēsa okin 'akē 'aish asábi 'iti 'ikēn. ⁶Usakin bixun a xanumi bēchitabaxun ka aín xukēn ñukē aín anēnbi 'akē 'iti 'ikēn, usakian 'akěx ka Israel unikamanuax a unin anē nētétima 'ikēn. ⁷'Aínbi aín bēnēn xukēnan bisama tankěx ka a xanux aín 'apu kamami manani kuantu 'ikēn, kuanxun ka kati 'ikēn: 'ěn bēnēn xukēn 'ěn bēnēitsi ka ain xukēn ñukē aín anēn bēchitankěxun 'ati kuēñima; Israelnuxua aín anē manúkantima kupí kana usakin 'aisatani 'imainun ka 'ě bisama tania, usai 'ikin ka aín xukēnan raēnkē xanubēa uni 'iti bana kikēsa okin 'aisama tania. ⁸Usaia ami manánkěxun ka a ěmanu 'ikē aín 'apukama abē bananua a uni unun kixun kamiti 'ikēn, kamikěx uaxia a xanu kana 'ěn xanu 'iti bitsima kikēbē, ⁹a 'urama ukin ka aín aínitsin aín kushikaman ismainunbi aín taxaka amo 'ikē táchikinshi bētushu kakín kati 'ikēn: ¡Ka iskan ěsokin ka uni aín xukēn ñukin raēnkē xanumi an bēchikēsa 'itánun bēchitisama tankē uni a 'ati 'ikēn! ¹⁰Usakian

aín 'aininën 'an ka aín bënëitsin aintsikama ax aín taxaka táchikë kakin anëké 'ikë kamabi Israel menuxun 'unánkë 'iti 'ikën.

**'Apákëx tuatabaia ñu bimi
bixun Dios 'inánti kia bana**

26 ¹Moisésnën ka bëtsiokin Israel unikama katëkëankëxa: Uínsaran kaina Diosan mi 'inánkatsi kia me anu bëbatankëx anu 'ikani anu kamina, ²a menu ñu 'apáxun ax pain tsinasati bimikë a bitankëxun pëkëtia kaki achúshi, uinu kara anuxun a rabiti xubusokin 'ati Diosan kaisaxa a menu 'atankëxun anu uanti 'ikën. ³Anuxun ka Sacerdotekaman mitsu kati 'ikën: 'Ëx kana ësai bërí kin a me 'inánkatsi kixuan nun chaitiokëkama Nukën 'Ibun ka me anu kananuna bërí 'ain kiox ka kiti 'ikën. ⁴Ësai kitankëx sënënia kakimi békë a 'inánkëxun ka Sacerdotenën bitankëxun anuxun Nukën 'Ibu Dios rabikin ñuina xaroti 'akë anu nanti 'ikën; ⁵usakin nani ka Nukën 'Ibu Diosan kuamainun ësai kiti 'ikën: 'Ën rarakamax ka 'itsamashi 'aíshbi arameo 'ikësa achúshi menushi tsótima kuaínbëkini tsótankëx Egipto menu kuantankëx anu tsóti bërúakëxa, anuax ka 'itsa baritia 'ikëbë achúshi ëma chaiira 'ianan kushiirabu 'imainun 'aisamaira 'inun 'uakamë 'ëokëxa. ⁶Usai 'ikëbë atumi rakuëkin ka egipcio unikaman 'aisamaira ñu mëëmi-kin 'atimaira okin atu tëmëramiakëxa. ⁷Usa 'ain kananuna nun

chaitiokë kaman Dios a ñukákën, ñukákëxun ka nun bana kuakin egipcio unikaman 'aisamaira okin ñu mëëmikëx tëmërai ñutisari 'ia an nu isakëxa; ⁸iskian ax kushiira 'ixun chaiira ñu 'akëbëa Egiptonu 'ikë unikama ami rakuëkëbëtan ka nukama anua chikíankëxa, ⁹chikinbëtsinkin ka anua piti ñu 'aisamaira 'ikë ënu bëakëxa, bëtankëxun ka anua a xëati ñu buna rëpasa 'aisamaira 'ianan a piti ñuribi 'aisamaira 'ikë ënë menu nu bëakëxa. ¹⁰Usa 'ain kana asábi ka kakin 'ën ñu 'apákë aín bimi tsinasakian anpan tuakëkama Nukën 'Ibun nu 'inánkë me anu 'apákëxa bimia bixun bëan.

Ësai pain kitankëxun kamina kakinuami békë min ñu bimi Nukën 'Ibu Dios nanxunishi rantinpuruni tsóbukin a rabiti 'ain. ¹¹Usakin 'axun kamina achúshi fiesta 'akin Dios kamabi ñu 'akinkë kupí asábi ka kakin min aintsikamabëtanbi timéxun 'anan levitakama 'imainun bëtsi menu 'ikë mitsubë tsókë unikama abë timéax kuëenti 'ain kixun ka Moisésnën atu kakëxa.

**Kamabi ñu 'apákë bixun
kamaira 'inankimabi
chukúma chukúmashi
'inánti 'ikë kixun ka bana**

¹²Usa 'ain ka Moisésnën Israelkama usaía 'iti bana ñuixunkin katëkëankëxa: Achúshi achúshi bari 'ikëbëtan kamina mitsun ñu 'apákë tsinasatia bimikë a bixun kamaira 'inankimabi

Dios achúshi achúshi unin ami 'inánkë këñúkëbëtan 'inánti 'ikën, 'ainbi kamina uínsaran kara rabé 'imainun achúshi baritia 'ia anun ñuñuma unikama 'ianan levita, 'imainun mitsubë tsókë bëtsi menu 'ikë uni, papañuma tuá xanu raëmëkë akamabi 'inánti 'ain, ax ka uinu 'ikë ëmanu kara 'ia anuxunbia atun piti 'iti 'ikën, ¹³usakin 'atankëx kamina Diosan kuanun ësai kiti 'ain: 'Ën kana 'apáxun bikë ñu bimi amo 'ën xubunu mi 'inánti buküanan, ax ka 'ën mi nanxunti a 'ikën, 'imainun kana levita unikama 'ianan bëtsi menu 'ikë unikama axa nun menu tsókë 'imainun papañuma tuákama xanu raëmëkë akama 'inan. Usakin 'akin kana manukinma min bana kikësabiokin 'an. ¹⁴'Imainun kana a mi nanxunti nankë ñu akama 'ën aintsi ñukë 'ain 'atima sinani masá nuituti 'ianan 'uchakë 'ixun pikëma 'ain, 'ianan kana bëtsi menu 'ikë unikaman 'akësokin anua uni ñukë mafnkë anu uanxun nanxunkëso-kin nankëma 'ain. 'Ën 'Ibu Dios 'ën kana uisokin 'anun kaina 'ë ka usakin mix kikësabiokin 'an. ¹⁵Mín kamina naíkamë 'ëo anuxunbi iskin xubu chaiorukin upíra okin 'akë aín manánxun iskësokin iskin, uisai kara ënë menuax ñu 'ia a 'unánin, usa 'ain kamina mín unibu Israelkama upíokin sinánxunin, mín nu 'inánkë me anua, usa 'aish ka ënë menu a xëati ñu 'imainun a piti ñu 'aisamaira ënu 'ikën, mínmi nun chaitiokëkama a 'inánuxun kásabiokin.

**Israel kama Nukën 'Ibun
aín uni 'aish upí 'iti
sinánmitëkëan bana**

¹⁶Moisésnën ka amiribishi Israel unikama ësokin katëkëankëxa: Nukën 'Ibu Dios an ka bëri aín bana kuënëo 'imainun ax kikësabi oi 'iti bana akamami mitsun min nuitu-nënbi sinánkin ax kuëenkësabi okinshi mitsun 'ati kuëënia. ¹⁷Mitsux kamina bëri Dios ax isa mitsun 'Ibu 'ikë kiax kian, kianan kamina ax kikësabi oi 'iti bana 'imainun a tanti bana kuënëo akamax kikësabiokin tanti 'ai kian. ¹⁸'Imainun ka Nukën 'Ibu ësai kiaxa Israel unibu mitsux kamina achúshi ëma aséribi bëri 'ën unibu 'iti 'ain, 'ëx kiásabiokin kana 'ën mitsu kaisakën, usa 'ain kamina ax kikësabira oi 'iti bana a tanti 'ain. ¹⁹Nukën 'Ibu Diosan ka kamabi menu 'ikë ëmakama 'akëxa, 'ainbi ka an mitsúxmi ëma achúshi kushiira 'aish ainan 'ikë ñuikania kuati bëtsi ëmakama mitsumi rakuënun Dios kikësabi oi 'ikanti aín.

**Israelnën rëbúnkikama
an kakëxun kuaisama
tanxbi ami sinanatëkënia
Diosan 'akian bana**

30 ¹Uínsaran kara: 'Ën mitsu ñuixunkësabi oi upí ñu 'ianan 'aisama ñu 'ia Dios kikësabi oí 'ia, anun kamina uinu 'ikë menu kara mitsumi nishkë unikaman mitsu buania a menuxun kamina ënë banakama sinánti 'ain, ²sinánkin atun dios mitsu rabikë a ënkin kamina mín nuitubëtanbi

sinánkin ax kuëenkësa okinshi 'aia ka Nukën 'Ibun mitsun bakë bëchikë këñunbi 'ën bërí mitsu kakë ësokinbi 'akinti 'ikën, ³usokinmi 'aia ka Diosan mitsu 'atima oxunbi mëníokin nuibati 'ikën. Nuibakin ka amiribishi anua bëtsi menu 'ikë unikaman bëa me anubi mitsu buántëkënti 'ikën, ⁴'imainun ka ami nishkë unikaman uinu 'ikë menubi kara uankëx amanu amanu kuankë 'ikëbi anuabi Nukën 'Ibu Diosan mitsun aintsikama 'ain menubi unun 'imiti 'ikën. ⁵Usakin 'akin ka amiribishi Nukën 'Ibun anua nun chaitiokëkama tsóa me abia atunan 'inun bitëkënun anu buánti 'ikën; anuxun ka upitax bukukin 'ain chaitiokë kaman anuxun 'asamaira okin 'aisamaira bakë bëchipanun 'imiti 'ikë kixun ka kakëxa. ⁶Usa 'ain ka Diosan mitsun nuitu mëníokin sinánmianan mitsun bakë bëchikëkamaribi 'ati 'ikën, an ka aín bana 'unámianan uisakin karamina mitsun a aséabi nuibati 'ai kixun 'unánmiti 'ikën usa 'ain ka a aín nuitubëtanbi sinánkin a menu atux upitax 'itsa bari 'imi tsóti 'ikën. ⁷Usa 'ain ka Diosan mitsun rëbúnki kamami nishkë unikamaxa tëmërai 'inun 'ën bërí mitsu kakë ësai tsónun 'imiti 'ikën, ⁸usai atux tëmërai tsómainun kamina mitsun Nukën 'Ibumi sinánkin ax kikësabiokin 'anan, ax kikësabira oi 'iti bana 'ën bërí mitsu kakë ënë tanti 'ain. ⁹Usakin 'aia ka Nukën 'Ibu kamabi ñuñuira 'inun mitsu 'imianan, mitsun bakë

bëchikëkama 'ianan atun 'arakakë ñuinanën tuákama 'imainun atun 'apákë ñukama 'itsaira 'inun 'imiti 'ikën; usakin 'aia isi kuëenkin ka mitsun chaitiokëkama asaribi okin Diosan mitsu 'akinti 'ikën, ¹⁰'ainbi ka aséabi Dios kikësabira oi 'iti bana 'imainun a tanti bana anbia kuënëonun 'amikëxun 'ën kuënëo ënë tankin, ax kikësabiokin aín nuitubëtanbi sinánkin 'ati 'ikën.

¹¹'Ën bërí mitsu ñuixunkë ax kikësabira oi 'iti bana ënëx ka mitsunan, tëirama 'ianan ax kikësabiokin mitsun 'aisabi 'ikën. ¹²'Ënë banax ka naínuma 'ikën, mitsúxmi ësokin sinani ësai kinuma: ¿Uin kara naínu kuantankëx uxun ënë bana kikësabiokin kananuna 'ati 'ai kixun 'unámikin nu kati 'ik? ¹³'Imainun ka a banax parúmpapa 'ukëmanan 'ikën, mitsux ësai kinuma: ¿Uin kara parúmpapa sikarakëtankëxun 'unánbëtsini uxun ënë bana kikësabiokin kananuna 'ati 'ai kixun 'unánmikin nu kati 'ik? ¹⁴Usamaka ax kikësabira oí 'iti bana a kamina mitsun upíra okin 'unanin, usa 'aish ka a banax ax kikësabiokin mitsun 'ati asábi 'ikën.

¹⁵Ka kuat, bërí kamina kuati 'ain, 'ën kana aña karamina 'ati 'ai kixun mitsu kaiman, 'ainbi kamina uisai kaina bukuti 'ai kixun isanan, uisa upí ñu 'ai kaina upiti tsóti 'ai isanan uisa ñu 'ai kaina mitsúxbi ñuti 'ain kixun 'unánti 'ain. ¹⁶'Ën bërí mitsu kakë ësokin 'akinmi a nuibati ami katamëkin ax kikësabira oi 'iti bana 'ianan a tanti bana kikësabi 'ia ka Diosan bakë bëchipatimi tsónun

mitsu 'imiti 'ikën, 'imainun ka anumi mitsux tsóti me anu tsotia mitsu upíokin sinánxunti 'ikën. ¹⁷Aínbi kamina mitsun 'ën kakë banakama ënë kuantima, bëtsi dios-kama rabi rantinpuruni ami 'ikin rabiti sinántima 'ain, ¹⁸bërfibi kana 'ën mitsu ësokin kain ax mimi nishkë unikaman ka asérabi mitsu 'ati 'ikën, 'akëx kamina 'itsa baritaiira tsótima Jordán kakë baka shitátankëxunmi bikë me anu tsókantima 'ain. ¹⁹Ënë nètën kana bëri mitsu kain naí 'imainun men ka unin kuankësa okin 'ën mitsu kaia kuantu 'ikën, 'aínbi ka a menu tsókë unikamax këñuti 'ikën, usa 'ain ka upíokin sinán-xunkë 'imainun 'atima okin sinán-xunkë 'iti 'ikën, usa 'ain kamina uisai kaina mitsux tsóti 'ai isanan uisa ñu 'ai kara mitsun rëbúnkikama tsóti 'ikë kixun kati 'ain; ²⁰usa 'ain kamina Nukën 'Ibu Dios nuibati ami katamëkin ax kikësabiokin 'ati 'ain, usakin 'ai kamina 'itsa baritia a me 'inánxuxua sinanatëkëntima okin Nukën 'Ibun nun chaitiokë Abraham Isaac 'imainun Jacob ka a menu 'iti 'ain kixun ka Moisésnën kakëxa.

**Moisésnën an 'akësaribi
okin Israel unikama 'akinun
Josué anëa bana**

(Nm 27.12-23)

31 ¹Amiribishi ka Moisésnën Israel unikama atubë banakin, ësokin katëkëankëxa: ²'Ëx kana bëri ciento veinte baritiañu 'ain, usa 'aish kana uni kaniakëti 'ikësabi kushi kiani me 'abiani 'urakuani nikin mitsu 'akinsama 'ain. 'Ianan ka

Nukën 'Ibun 'ëx isana Jordán kakë baka sikarakëti kuantima 'ai kixun 'ë kaxa. ³Usa aínbi ka Nukën 'Ibu Diosan kuania mitsu 'akinti 'ikën anu 'ikë ëmakamanu 'ikë unimi aín me binuxumi abë 'akanankin këñukin 'anun ka mitsu 'amiti 'ikën. Josuéñën ka ax 'apu 'ixun Nukën 'Ibun kakë-sabiokin mitsu buánti 'ikën. ⁴Usai mitsux kuankëbëtan ka Nukën 'Ibun Sihón 'imainun Og amorreo kaman 'apumi mitsun aín suntárükama këñunbi abë 'akanankin 'asaribiokin 'anun mitsu 'amiti 'ikën. ⁵'Imainun kamina uínsaran kara Nukën 'Ibun a ëmakama 'anun mitsu 'amia anun atubë 'akanankin 'ën mitsu kakë-sabiokin 'ati 'ain. ⁶Mitsux kamina kushi sinánñubu 'aish rakué 'itima 'ain; usai 'ikamina atubë 'akanankin 'ai atumi rakuétima 'ain, usakin 'aia ka Diosan ënkinma abi atu 'anun mitsu 'akinti 'ikën.

⁷Usakin pain atu katankëxun ka Moisésnën Josué kuënxun kamabi Israel unibunën kuamainun ësokin kakëxa: Min kamina rakuétima kushikin ënë unikama a 'inánxuxuan sinántëkëntima okin Nukën 'Ibun nun chaitiokëkama ka me a binun 'akinti 'ain. ⁸Nukën 'Ibun ka mi kuania 'akinkin ëntima 'ikën, usa 'ain kamina rakuékin; kana 'aíma kixun sinántima 'ain.

**Anun uni ribinkëkama
mëñóti bari 'ikëbëtan ka
ax kikësabiokin 'ati 'ikë
kixun Moisésnën ka bana**

⁹Usa 'ain ka Moisésnën ax kikë-sabi 'iti bana a kuënëotankëxun

sacerdote levita unikama an bunántisa okin 'akë kurin ratakakakë anua achúshi ñu 'ati kikë bana kuënëokë Nukën 'Ibun kirika anu 'arukë an 'iaxun buánkëkama a 'imainun Israel unikaman kushibu atubëtanbia bërúanun kixun 'inánkëxa, ¹⁰'imainun kana ësokinribia 'anun kixun kakën: Mapai achúshi 'imainun rabé baritia 'ikëtibi kamina anun mitsun ribin mënioi a nëtë inuti 'uta 'atankëx anu 'ikin achúshi fiesta 'ai 'ikanti 'ain, ¹¹usa 'ain ka Israelkamaxa xubusa okin 'akë anuxun Dios rabiti anu timëkankë 'ain ka usai ax kikësabi oi 'iti bana kuënëokë a kamabi unían kuamainun ñuti 'ikën. ¹²Usa 'ain ka kamabi Israel unikamax anu timéti 'ikën uni, xanu, uniakë 'imainun bëtsi menu 'ikë uni mitsubëa tsókë akamaxbi ka, ax kikësabi 'iti bana 'aia kuati 'ikën, kuankin 'unánkin ka Nukën 'Ibu Dios kikësabiokin 'anan kamabi aín banakama kuënëokë kikësabiokin 'ati 'ikën. ¹³Usa 'ain ka mitsun bakë bëchikëkama, an ënë bana kuakëma atúnribi ñuixunkëxun kuankin upíokin 'unani Dios kikësabiokin 'ain upiti xëñibua 'aínbi Jordán kakë baka shitákiani kuanxua biti me anu tsókin 'ati 'ikën.

**Ashikian Nukën 'Ibun
Moisés ka bana**

¹⁴Katankëxun ka Nukën 'Ibun Moisés ësokinribi katëkëankëxa: Ka kuat, anun mi ñuti nëtë ka

'urama kuatsinia; usa 'ain kamina Josué kuënbiani mi rabëtaxbi xubusa okin 'akë chukúma anuax 'ëbë mërananti anu kuanti 'ain, 'ën usai 'iti banakama mi ñuixunun. Usakian kakëx ka Moisés 'imainun Josué xubusa okin 'akë anu kuankëxa, ¹⁵kuankë 'ain ka anuax Nukën 'Ibu achúshi nëtë kuinsa anu mërati xubusa okin chupa 'akë aín xëkuëubi nirakëakëxa. ¹⁶Usai nirakëan ka anuxun Nukën 'Ibun Moisés kakëxa: Ënuax 'itsama nëtë 'ikëbë kamina mix ñuti 'ain, usaími 'ikëbëtan ka ënë unikaman 'ën bana kikësabiokin 'akima atúan biti me anu 'ikë unikaman rabikë dios a rabikin 'ë rabiti ënkin achúshi ñu 'ën manutima okin atu 'axunkëkama manukin bëtsi ñu 'ati 'ikën. ¹⁷Usai 'ikëbë xumatati nishkin kana atu ënti 'ain; ëntankëx kana uisaxbi atumi sinántëkëntima 'ain, usa aín ka atunu 'aisamaira ñu 'ikëbë atux tëmërai, kananti 'ikën: ¿Nuxnu ësai tëmërakë ënëx kara mitsun sinánkëx nun Diosnu ënkë kupínnu 'ikë 'ik? ¹⁸'Aínbi kana usai atux 'iti nëtë 'ikëbëa tëmërakëbëbi, 'ëx atian ira atu 'ura 'iti 'ain, usai kana bëtsi dios rabi 'ëmi 'uchakin 'aisamaira ñu 'akëbë 'iti 'ain.

¹⁹Bëri kamina anun kantati bana ënë 'ën mi kamainun kuënëoti 'ain, kuënëotankëxun kamina minbi Israel unibu anun 'ëmi kantanun 'unamiti 'ain, usa 'ain ka a kanta kantakin uisai kara kia kuankin 'ën atu kuainsama tania tëmëramikëxun a sinánti

'ikën. ²⁰Uínsaran karana aín chaitiokama kásabiokin a menu atsini unun 'imi anun ka sinana-tékëntima okin a anua a piti ñu 'aisamaira 'imainun a xëati buna rëpa 'aisamaira 'ikë, a menuxun puchákin pianan xëai xuakanti 'ikën, usai 'ikinbi 'ë rabiti ënkin bëtsi dios kamaishi rabiti 'ikën, usakin 'ai 'ëmi manukin 'ëx usai 'iti kia banakama manuti 'iti 'ikën. ²¹Uínsaran kara 'ën 'imikëx 'aisamaira masátënëi bënëtia anun ka ënë kanta atun sinánti 'ikën, usa 'ain ka atun rëbúunki kamaxribi a kanta sinani anun kantati 'ikën; 'ën bërámabi a 'inánuxun ka me anu atsínxumabi 'atima ñuira 'ati sinania kana atu 'unanin. ²²A nëtënbi kuënëoxun ka Moisésnën Israel unikama a kanta 'unánmiakëxa.

²³Usakian 'akë ka Josué Nunnën bëchikë a Nukën 'Ibun ësokin kakëxa: Josué mix kamina kushi sinanñu 'ianan rakué 'itima 'ain, mix kamina 'ën mi 'akinmainun an Israel unikama a 'inánuxun 'ën ka me anu buani abë kuantí a 'ain. Usa 'aish kana 'ëx mibëbi 'iti 'ain. ²⁴Usa 'ain ka Moisésnën a tanti banakama kuënëokín sënëonkëxa, ²⁵'atankëxun ka an bunántisa okín 'akë kurin ratakakakë anua achúshi ñu 'akë kuënëokë 'arukë Nukën 'Ibunan an nikinkë, Levitas unikama aturibi kakëxa: ²⁶'Ën kuënëokë a tanti bana ënë kamina mitsu 'inámmainun bunántisa okín 'akë kurin ratakakakë rapasu anua Diosan achúshi ñu

'akë kikë anu nankanti 'ain, anu nankë ax ka mitsun usai kananuna 'iakën kixun anua 'unánti 'iti 'ikën. ²⁷'Ënbi kana upíokin 'unan mitsux kamina bana kuati 'unánmaira 'ain; usa 'aish kamina 'ëx mitsubë aínbi Nukën 'Ibumi 'uchakën, ¿Usa 'aish karamina 'ëx ñukëbë uisaira 'ikanti 'ain? ²⁸Usa 'ain kamina uni an bana 'unánkë unikama 'imainun kamabi ñaká achúshi achúshi unikama ain 'apu 'ën ësokin mitsu kanun timéti 'ain, naí 'imainun men ka unin kuakësa 'itánun kuati 'ikën, usa 'ain kana 'ën mitsu ësokin kain. ²⁹'Ën kana 'unánin 'ëx ñukëbëtan kamina bëtsi bëtsi ñu 'akin 'ën usai 'iti ñuixunkë banakama mitsun ënxun 'ain; 'imainun kana 'unanin mitsun bakë bëchikëkamaxribi ka 'atima ñu 'ai 'itsaira tëmëranuxun 'aia, usai 'ikin kamina mitsun Nukën 'Ibu nishminuxun 'ain kixun ka Moisésnën atu kakëxa.

Moisés kanta bana

³⁰Usa 'ain ka Moisés aín pëukë anuaxbi kantakin pëutankëx kamabi Israel unikaman timëkamë 'ëoxun kuamainun sënëni oi kantakin 'unánmiakëxa:

32 ¹Ësai ka Moisés kantai kiakëxa,

naíkamë 'ëo 'ëx kia kamina unin kuakësokín kuati 'ain, 'imainun ka 'ëx banamainun menribi unin kuakësokín kuati 'ikën.

²'Ën 'unánmikë banakamax ka 'uí 'ibúkësaribi 'ikën,

'imainun ka 'ëx kikë bana
 ënëx 'uí 'ibúti sainkësaribi
 'ikën,
 'imainun ka kuénkuru bërí
 'ibúkin ñu 'apákë chabókë
 usaribi 'iti 'ikën,
 'ianan ka 'umpax tus
 kikin anu 'ibúkin basi
 chabokësaribi 'iti 'ikën.
 3 'Ëx kana Nukën 'Ibun anë
 ñui kiti 'ain:
 ¡Nukën 'Ibu Dios ax ka
 chaiira 'ianan upí 'ikë
 kixun ka unikaman 'unánti
 'ikën!
 4 Ax ka an nu bërúankë 'ikën;
 an 'akë ñux ka upíira upí
 'ikën,
 an 'akë ñux ka asérabi upí
 'ikën.
 Ax ka Dios 'aish këmëima
 asérabi banaia,
 ¡an ka únsaranbi an ñu
 'atima 'akë uni abi 'atima
 oima 'aínbi ka ënkinma a
 unikama 'atima onuxun
 'aia!
 5 Israel unikama 'imainun
 kamabi unin bakë
 bëchikëma upíokin
 sinanima ñu 'atima 'ai
 Diosmi banai
 kia, usai banai ka aín
 bëchikë 'isama 'ikania:
 6 ¿Mitsun kaina usakin Nukën
 'Ibu 'ati 'ain?
 Mitsux kamina ñu 'unánkëma
 'ain, usa 'aish kamina ñu
 'unánkëmabu 'ain.
 ¿Ax kara min papa 'ianan an
 mitsu unio ama 'ik?

¡An ka mi uniotankëxun mi
 anun tsóti 'inánkëxa!
 7 Bëráma 'ia ñukama kamina
 amiribishi sinántëkënti
 'ain,
 sinánkin kamina uisai kara
 nëtë ióñu ñu 'iakëxa
 kixun;
 min papa 'ianan min tita
 ñukánan kamina an bana
 ñuia
 kua uni apankama mi
 ñuixunun ñukáti 'ain:
 8 Achúshi okin ka Diosan ax
 kushiira 'ixun
 unikama amanu amanu
 kuani bëtsi bëtsi menu
 tsóti kuanun 'imiakëxa,
 'imianan ka uinu kara
 atun me sënënti 'ikë
 aribi kamabi menu 'ikë
 unikama 'unánmiakëxa.
 'Aínbi ka usakin atu 'anan
 Israel unibu aín uni 'iti
 kaisakëxa,
 9 usakin ka Nukën 'Ibu
 Jacobnën rëbúnkikama,
 aín uni 'iti kaisakëxa.
 10 Usa 'ixun ka anu uni 'ikëma
 menua 'unánkëxa,
 a mex ka 'umpaxñuma
 'ianan suñun bëkikin
 'atimokë me 'iakëxa;
 anbi ka nu bërúankin uisai
 karanuna 'iti 'ai akama
 nu 'unánmikin unían 'ain
 bëru napu bërúankësaribi
 okin nu bërúankëxa.
 11 Nukën 'Ibun ka tëtëkamë
 'ëon aín nánua aín tuá
 usaía nuanti a tamikin

- aín pëchi shaíkakin
bërúankësa usaribiokin,
nu bërúankin 'aisama
ñu inútisama okin nu
'akiankëxa.
- 12 Nukën 'Ibun ka aín unikama
'akiankëxa uínbi ka
'akianma 'ikën;
¡Uinu 'ikë bëtsi diosanbi ka
'akianma 'ikën!
- 13 Anbi ka bëtsi bëtsi bashi
'amibiankin me upíira
anúnribi nu buánkëxa,
buánkin ka menuaxia kookë
ñu aín bimi pimianan,
maparanu 'ikë buna rëpa nu
xëamiakëxa
xëamianan ka 'aisamaira
maxá anu kóa olivos aín
biminu 'ikë aín xëni nu
'inánkëxa;
- 14 'ianan ka vaca xuma
'imainun sërúakin 'akë,
akama 'imainun carnero
aín upíirabu kaísun pinun
'amiakëxa,
'anan ka Basán kakë menu
'ikë carnero 'imainun
cabra aín
bënëkama aín upíirabu aribi
piakën;
píanan kananuna trigo aín
bimi upíbu pianan,
uvas baka chëxëokin vino
'akë aribi xëakën.
- 15 'Aínbi ka Jacobnën rëbúnki,
an pitishi sinánkëkama,
'aisamaira pi xuati
ñuina rërakati aín rani
nibánibákikë usai 'ikinbi,
ñuinanëa aín 'ibu aín taën
- 'akësokin, an unio 'ixunbi
Diosan kakëxun kuaisama
tankëxa;
usai 'ikin ka an kakëxunbi
kuaisamatankin Dios
ënkankëxa.
- 16 Usai 'ikin ka Dios 'aisamaira
nishmikin bëtsi ñukama
rabikin ax kuëenkëma
ñuira 'akankëxa;
- 17 'anan ka Diosmabi bëtsi
ñunshin 'atima ñuina
'axun këñutanun
xaroxuankëxa,
a ka uinsaranbia 'unánma
'ixunbi bëríra 'unánkinbi;
aín papakaman rabia
'ikëmabi rabiakëxa,
- 18 Israel unibu mitsun kamina
min papasa 'ixuan mi
'akinkëxunbi manuakën;
Dios an mitsu anumi
tsóti 'inánkë a kamina
manukankën.
- 19 Usokëxun isi ka Dios 'itsaira
nishakëxa,
nishkin ka mitsun bakë
bëchikë bëbu 'imainun
xanukama 'akinkima
ëankëxa;
- 20 ëni ka ësai kiakëxa: Bërí kana
ami kasuakëkin 'ën atu,
¡uisai kara 'ia isnuxun ënin!
Asérabi ka a unikamax
'aisama unibu 'aish,
ami 'unánmakín 'akinsama
'ikën.
- 21 'Ë kamina diosmabi bëtsi
dios rabikin nishmian,
usa 'ain kana 'ënribi
mitsu nishmikin 'ën uni

- 'ikēmabi bētsi uni 'ën uni
'imiti 'ain, 'imikēbē ka
atux 'atima okin sinani
nishti 'ikën, jusa 'ain
kana 'ën bana kuaisama
tankē unikama 'ën uni
'imiti 'ain, 'imikēbē ka
'ën unikama atumi nishti
'ikën!
- 22 'Ëx xuatami nishkē ax ka
tsi rēkiruia iskēsa 'iāxa,
usai 'ikin ka kamabi 'ain
bashi chairukē; a menu
kookē ñu bimiñu xaronan;
'ain bashi chairukē a
tanain 'ikē me anubi tsi
rēkirukēnēn ñu kēñukēsa
usa aín nishkē 'iti 'ikën,
- 23 atunu kana 'aisama ñukama
atux inúnun 'imiti 'ain,
'imikin kana unían aín pia
ñuina 'akin nikēsa usaribi
okin 'ati 'ain;
- 24 usakin 'akēbē ka 'itsisan
'ianan numinribi
kēñuti 'ikën; 'ianan ka
'aisamaira 'insín anun
kēñuti 'ikën; usonan
kana ñuina račkēma
pianankē 'imainun runu
ax 'akanankē akama an
pikēxa kēñutanun 'imiti
'ain.
- 25 'Imianan ka atun
bēchikēkama ěma
nēbētsibia manē xētokēn
'akēx bamanun 'imiti aín,
usai 'ikēbē ka xubunuax
unikama 'itsaira rakuéti
'ikën; usakēbē ka tuá atun
bakē bēchikē 'imainun
xanu chipashkama, uni
xēni 'imainun tuá xúma
akamabēbi rakuéti bērei
kēñuti 'ikën.
- 26 'Ënbi kana 'ura kuani amami
amami abístanun 'imiti
sinan, 'aínbi kana usakin
'atima sinántēkēan,
- 27 'aínbi kana atumi nishkē
unikamaxa 'ëmi kuai kiti
'ikē kixun sinánkin
'akēma 'ain;
'akinma kana atúxa 'ëmi
kuai kánani:
Nukēn 'Ibun ka atu ësokin
'akēma 'ikën;
nun kushínbi kananuna
ësokin 'a kiax kiti 'ikën.
- 28 Israel ax ka achúshinu
ñaká upiti tsóti kuēnkē
unibuma 'ikën;
jusa 'ixun upíokin 'ēsēkē
'ixunbi bana parēkē unibu
'ikën!
- 29 Bana kuakē 'ixun ka, atun
kuatsianxa; 'ianan ka uisai
kara atux 'iti 'ikē kixun
unántsianxa.
- 30 ¿Uisaxun kara achúshi
unira 'ixunbi mil uni
abámiakēx? ¿'Ianan kara
rabératsu 'ixunbi diez mil
uni abámiakēx?
jNukēn 'Ibun 'akinkinbi
ēnkēka usakin mitsu
'akēxa!
- 31 Axa numi nishkē
unikamanbi ka upíokin
'unánxa, Nukēn 'Ibu Dios
ax ka atun dios sama 'aish
kushiira kushi 'ikē kixun.

- 32 Atux ka ñu 'apákë 'atimanën
'atimokin tuákësa 'ikën,
usa 'aish ka Sodoma
'imainun Gomorra
ëmanu tsóa unikaman
rëbúkinëan uvas muka
'imainun a pi këñuti
'apákë usaribi 'ikën;
- 33 atun uvas baka bikë ax ka
runu 'akanankë aín paësa
'ikën, jusa 'aish ka runun
'akëxa aín paënbi uni
ñukë 'usaribi 'ikën!
- 34 Usa 'aínbi kana uisakin kara
'ën unikama 'atima oia
kixun manukinma sinanin;
sinánkin kana ñu kupíra
kupíké 'akësaribi okin a
manuaxma 'inuxun atu
bëruáin,
- 35 Anun usakin 'ati nëtë
'ikëbëtan kana anun uisakin
karana 'aisatani usakin
'ati 'ain, anun ka a nëtë
sënénkëbë 'atima okë 'iti
'ikën. Anun usakin 'ati nëtë
ka 'urama 'ikën, j'Ianan ka
basimashi usai 'iti 'ikën!
- 36 Usai ka Nukën 'Ibu an kaisa
unikama bëtsi bëtsi okin
ñu mëmikäxa
kushiñumasa 'ia iskin 'akinti
'ikën;
usakin ka Nukën 'Ibun
uniñumasa 'inua atubë
'ikë unikama 'imainun
aín kushibu akama nëtëti
'aisamai 'iabi atu 'akinti
'ikën.
- 37 Usai 'ia iskin ka dioskama
'imainun Israel unikama

- Diosan an kati 'ikën:
¿Uinu kara mitsun dios
amimi katamëanan atun
'akinun kixun ñukánan,
38 a rabikin ñuina xarokin
aín nami mitsun ñuina
xaroxunkin aín xëni
pimianan uvas baka vino
'akë xëanun 'inan atux
'ik? Kixun ka Diosan
kakëxa. An ka 'aia 'akini
niruti 'ikë. An ka mitsu
bëruánan 'akinti 'ikën.
- 39 'Ëx kana asérami Dios ira a
'ain; usa 'ain ka 'ësaribi
bëtsi Dioskama 'aíma
'ikën.
'Ën kana kamabi uni aín
tsóti 'unanin, 'imainun
kana anua ñuti nëtë aribi
'unanin;
'ën kana uni 'aisama
okin 'atima oxunbi aín
'atimakë a mëníoxunin.
Uinu 'ikë uníxbi ka 'ëx
kushiira 'ain 'ën 'atima
okaskëx ënuax abáti 'aíma
'ikën.
- 40 'Ën kana naími okin 'ën
mëkën chaioruin,
usa 'aish kana asérami ësai
kin: 'ëx kana uínsaran
nëtënbi këñútimoí tsoatin
usa 'aish kana asérami kin
- 41 usa 'ixun kana 'ën manë
nibánibakikë 'itanun
kuënuira okin xëtokë
anun bëtsi 'anux
mëníokakësari 'iti 'ain.
j'Atankëxun kana axa 'ëmi
nishkë unikama uisakin

karana 'aisatani usakin
'ati 'ain!

42 'Akin kana 'ën manë paka
pia 'imainun manë xëtokë
anun atu 'akin aín imin
xëpukan kapabuinti 'ain;
jusakin kana atu këñuti
'ain, usokin 'akëx achirabi
abátima 'ikën! jusakin
kana a ramiokë 'imainun
ñatankin bikë suntáru aín
bu chaxkéirabu 'imainun
'apu akamabi 'ati 'ain!

43 Usa 'ain ka Moisés Nukën
'Ibu rabi kantatankëx
sënënishi ësai ki
kantakëxa: jKamabi menu
'ikë unikamaxribi ka
Diosan kaískë 'aíshmabi
aín unikamabë a rabi
kantai kuënti 'ikën!
jUsa 'ain ka Diosan aín
unikama an 'akë uni
a 'anan, ain ëmanubi
tsókë aín uni Israelkama
nuibakin 'akinti 'ikën
usakin 'akin ka axa
aín unikamami nishké
unikamaribi 'ati 'ikën!

**Moisésnën ashikin
Israel unikama usaía 'iti
ñuixunkin katëkëan bana**

44-45 Usa 'ain ka Moisés 'imainun
Josué Nunnën bëchikë ax anua
kamabi Israel unikama timékamë
'ëokë anu kuantankëx kantai, aín
taëokë anuxunbi pëutankëx, aín
sënënkë anubi sënëoín kantakëxa.
46 Usai kantai sënënxun ka Israel
unikama kakëxa: Bërí kamina 'ën

mitsu kakë banakama upíokin
sinánkin mitsun bakë bëchikë-
kama 'unánmikin ñuixunti 'ain,
atúnribia a tanti banakama kikë-
saibi 'iti 'unánun. 47 'Aínbi ka
ënëx bëtsi ñu 'akësokin mitsun
bënëkinshi 'aisama upíokin
sinánxun 'ati 'ikën; usa 'ain
kamina a tanti bana ënëx kikësabi
oi 'i tsóti 'ítsa baritia 'imi Jordán
kakë baka a sikarakëtankëxun a
me bitankëx anu tsókanti 'ain.

**Anua Israel unikama
bëbai kuantí me Diosan
Moisés ismia bana**

48 A nëtënbi ka Nukën 'Ibun
Moisés ësokin kakëxa: 49 Anuxun
kamina Abarim kakë me anu pain
bëbatankëx aín bashi Nebo kakë
moabitakaman me Jericó 'ukë-
manan 'ikë anuxun, kamina israel
unikama 'ën 'inánti Canaán kakë
me a isi kuantí 'ain. 50 Anuax
kamina aín bashi mapërakëtankëx
anu rakati ñuti 'ain, anuax ñui
kamina min raran raraitsi kamabë
min bëru ñunshin birananti 'ikën,
min xukén Aarón aín bashi Hor
kakë anuxun ñuia maínkëx aín bëru
ñunshin 'iásaribiti. 51 Mi rabëtan
kamina 'ën kakëxun min xukén
Aarónbëtan Israelkaman ismainun,
anua 'umpax Meribá-cadés, 'ikë anu
uni 'ikëma me Sin kakë anuxun, 'ën
kakësokin 'aisama tankën. 52 Usa
'ain kamina 'uranxunshi usa ka
kixun 'ën Israel unikama 'inánti me
a isti 'ain, 'aínbi kamina a menu
mix bëbatima 'ain kixun ka Diosan
Moisés kakëxa.

**Ashikin Moisésnën
Israel unikama upíokin
sinánxunkin ká bana**

33 ¹Anúan ñuti nětë 'urama 'ain ka aín uni 'iti Diosan kaískë 'ixun Moisésnën upíokin sinánxunkin Israel unikama ²ënë banakama ësokin kakëxa:

Nukën 'Ibun ka aín bashi Sinaí kakë anuxunbi Seír kakë me anu bukukëbi nu pékakëxa. Pékaquin ka aín kushin barin urukin pékabëtsinkësokin aín bashi Parán kakë anuxunbia aín kushin pékakë ax Meribá-Cadés anubi sënëankëxa; usai ukin ka unían aín mēkēnan tuínxun ñu bēkēsa obētsinkin ax kushiira 'ixun a tanti aín bana bēakëxa.

³ Nukën 'Ibun ka aín unikama nuibatia, nuibanan ka uikaman kara aín bana kikēsabiokin 'aia a bēruaia. Bēruanan ka uin kara a rabianan an kakë banakama kikēsabiokin 'aia a 'akinia.

⁴ Moisésnën ka nukama a tanti Diosan bana Jacobnën rēbúnkikama 'inánkëxa,

⁵ 'inánkin ka anua Israelkaman kushibu timékë anuxun atun 'apu 'ixun, israel unikama ñakaitsi ñakaitsi timékë akamaribi 'inánkëxa.

⁶ Rubén ñui ka ësai kiakëxa: ¡Rubénën rēbúnkikamax ka ñuima tsóti 'ikën! ¡Aín aintsikama 'itsama 'aínbi kiox ka Moisés kiakëxa!

⁷ Usa 'ain ka Judá ñui ësairibi kiakëxa:

'Ēn 'Ibu aín bana kuakin kamina Judá aín aintsikamakēñunbi; ami nishkë unikamama 'aia usa 'ain min kushinbi 'akinti aín.

⁸ Usa 'ain ka Moisés Leví ñui ësai kiakëxa:

Mínan ka Tumim 'imainun Urim ax 'ikën 'ën 'Ibu; min kamina levitakamanribi min kikësa okin 'aia 'inan, atu kamina Masá kakë me anuxun tankën, tankin kamina anuxunmi min unikama 'umpax 'inan Meribá kakë anuxun ñukákën,

⁹ atun ka minmi ká banakama kikēsabiokin asérabi 'aia 'anan ka achúshi ñu min atubëtan 'a ax kikēsokinbi 'aia: Usakin 'ai atux aín papa 'imainun aín tita ñui uinsaranbi kana atu iskëma 'ai kiox kia; kianan ka aín xukékamakēñun aín chirabakëkama:

Ñuiribi atu kana 'unánima kia, kianan ka aín bakë bēchikë bēbu 'imainun xanukamaribi: ñui uin bēchikë kara atux 'ikë kana 'unanima kiox kia.

- ¹⁰ Aín ñu mëëtinëx ka
 Jacobnën rëbúnki Israel
 unikama a tanti bana
 kikësabiokin 'anun
 'unánmiti 'ikën; 'imainun
 ka anuxun a rabikin ñuina
 xaroti xubusa okin 'akë
 anuxun 'aímai këñutia
 chimapusa 'itánun anuxun
 ñuina xaroti 'akë anuxun
 ñuina xarotia.
- ¹¹ Usa aín kamina mix atun 'Ibu
 'ixun upíokin sinánxuni,
 atun ñu mëëxunkëx
 chuámarua tani kuëenti
 'ain. 'Ianan kamina ax
 atumi nishkë unikama
 'anun 'amianan amiribishia
 atubë 'akananun 'amitima
 'ain, kixun ka Moisésnën
 Dios kakëxa.
- ¹² Usa aín ka Benjamín ñui
 ësai kiakëxa:
 Nukën 'Ibun nuibakë uni
 ax ka upitax tsotia; usa
 'ikë ka Diosan ënkinma
 abi mitsu 'akinti 'ikën.
 ¡Usokin an 'akinkëx ka
 upitax bukuti 'ikën!
- ¹³ Ësairibi ka Josénën bakë
 bëchikë rabé ñui kiakëxa:
 Nukën 'Ibun ka anua
 tsóti me anua upíokin
 sinánxukin, 'uí 'ibúkin
 chabókë axa me 'ukëmëu
 kuani 'umpax upíira i
 baka 'ianan xëxá upíira
 atunu 'inun 'imiti 'ikën,
- ¹⁴ 'imikëbëtan ka atun kamabi
 baritia ñu 'apákëxa
 upíirabu 'inun,

- Diosan 'imikëx tuaia bianan
 anun biti 'uxë 'ikëbëtan
 pëkëtia biti 'ikën,
- ¹⁵ 'imainun kana 'ën me
 sapan aín bashi bërámabi
 këñutima oi unia, anu
 'apákëxa 'aisamaira 'inun
 tuaia atun biti kuëënin,
- ¹⁶ usa 'ain ka ain menu
 'apákëxun a piti ñun
 'aisamaira 'itánun upíokin
 tuati 'ikën, 'imainun ka
 axa tsi rëkirukësari i
 pëñanakëkënu mërakin
 aín unikama 'akinun 'ë ká
 anbi ka aín xukékama
 kaiskima José aín
 xukéantun 'apu 'iti
 kaisakëxa.
- ¹⁷ Ax ka a paian aín titan tuákë
 vaca bënë upíira bërí
 'ikën, usa 'aish ka vaca
 bënë raëkëma kushiira
 'ixuan, aín manchanën
 uni 'akësaribi okin abë
 'akanankin kamabi menua
 unikama abë 'akanankin
 'ati 'ikën. Usaribi ka
 Efrañnën aintsikama
 'aisamaira 'iti 'ikën;
 'imainun ka Manasësnën
 aintsikamaribi 'aisamaira
 'aish tupuntisamaira 'iti
 'ikën.
- ¹⁸ Ësairibi ka Zabolón 'imainun
 Isacar ñui Moisés kiakëxa:
 Zabolónnën rëbúnkikamax ka
 bëtsi menu aín ñu maruti
 kama buani kuëenti 'ikën,
 'imainun ka Isacarnën
 rëbúnki kamaxribi, xubusa

- okin 'akë chupanu 'ixun
an 'arakakë ñuinakama
bëru'ai 'iti 'ikën.
- 19 Usa 'ixun ka kamabi menu
'ikë 'ain aintsikama
kuëntankëxun abëtan,
anuxun Dios rabikin ñuina
xaroti, aín bashi anxun
xaroti 'ikën; usakian
'akëbë ka bëtsi menu aín
ñu marui kuanxuan bikë
'aisamaira kupíkë ñu
ñuribi 'iti 'ikën.
- 20 Ësairibi ka Gad ñui kiakëxa:
¡Diosan ka Gadnën
rëbúnkikama chaiira me
'inánti 'ikën, 'inánkëxun
ka asábi ka min kamina
chaiira me nu 'inan
kixun a rabiti 'ikën!
'Ianan ka paru 'inúan
aín xanun unëax aín piti
binux rakáxun ñuina aia
bëru'ankësa usaribi okin
ax ami nishkë unikama
abë 'akananxun kaínti
'ikën.
- 21 Usa 'ain ka ainanbi 'inun
bëtsi ñaká Israelkama me
'inánkin aín kushibunën,
Gadnën rëbúnkikama
'apunan 'iisa me 'inánti
'ikën.
Anuxun ka aín 'apun
kakësokín 'anan;
Nukën 'Ibun bana kikësokín
Israel unikama 'akinti
'ikë kixun ka Moisésnën
kakëxa.
- 22 Ësairibi ka Dannën
rëbúnkikama kai kiakëxa:
- Dan ax ka achúshi paru
'inúanën tuá aín bënësa
'iti 'ikën:
- Usa 'aish ka aín suntárunëx
Basán kakë me anuax
ami nishkë unikama
abë 'akanankin 'anux
tsuákiruti 'ikën.
- 23 Ësairibi ka Neftalí ñui
kiakëxa:
Nukën 'Ibun ka Neftalí
kakë uni aín aintsikama
upíokin 'akinti 'ikën;
usa 'ikë ka Diosan
'aisamaira 'inun upíokin
sinánxunkin, ¡aín rëbumi
'ianan amiaxa bari urukë
amiokín me këñunbi anua
'ikë baka atunan 'inun
'inánti 'ikën!
- 24 Ësairibi ka Aser ñui kiakëxa:
'Ën 'Ibu 'ëx kana aín
xukënkaman 'itsaira
kuëëinrakë 'ikë mi min
Jacobnën bakë bëchikë
Aser ënë upíokin
sinánxunti kuëënin,
Jacobnën bakë bëchikë
raírinën rëbúkikama
'akësamaira okin.
'Anan kamina atun 'apákë
olivos kakë i bimi
'aisamaira 'ain, aín
xënixribi 'itsaira atunu
'inun 'imiti 'ain;
- 25 'imainun ka ain xëputi
anúan aín ëmanu atsínti
'akë ax manë 'akë 'iti
'ikën,
usa 'ain ka anun ax
ami nishkë unikama

- atsintisama okin 'akë
'ain tsóti 'ikën, usai 'i ka
Asernën rëbúkikama atux
uni aín kushibu 'aish tsóti
'ikën.
- 26 Usa 'ain ka anuishi sënë́nkin
Moisésnën Israelkama
ësokin kakëxa, nun
Diosaribi bëtsi dios ka
'aíma 'ikën, nun Dios ax
ka kushiira 'aish raíri dios
kamasamaira 'ikën,
ax ka naínu 'ikë nëtë kuin
mëu kushiira 'aish mitsu
'akini 'uti 'ikën.
- 27 Nukën 'Ibu Dios axa
këñutima oi tsókë an ka
mitsu 'akinti 'ikën; an ka
ax kushiira 'ixun ënkinma
nu 'akinia,
usa 'ixun ka an numi nishkë
uni abámitankëxun,
këñukin 'anun nu
'amiakëxa.
- 28 Usa 'ain kamina mitsux
Diosan 'akinkëx ami
katamëti tsóti 'ain,
'imainun ka mitsun
rëbúnkikamaribi ufnbi
ubíokëma upitax bukui
kuëñun 'imiti 'ikën.
'Imianan aín menu atun
'apákëx trigo a piti
'aisamaira 'ianan ka a
xëati uvas baka 'akë aribi
'aisamaira 'iti 'ikën, usai
'ikëbë ka 'uíribi a menu an
ñu 'apákëkama chabóti ax
'ibutíma 'ima 'ibúti 'ikën.
- 29 Israel unikama mitsux
kamina Nukën 'Ibun ka

nu 'akinia kixun sinani
kuëñti 'ain,
¿uinu 'ikë ëmakamax kara
mitsun ëmabë sënë́nti 'ik?
Nukën 'Ibu Diosanbi ka
mi iémiaxa usa 'ixun
ka bërúanan mi 'akinia;
jan ka ax numi nishkë
unikamabë 'akanania nu
'akinti 'ikën!
Usakin 'akinkëxun
ñusmokin mitsun 'akëx ka
atun rabiakakë a mitsumi
rakuéti nëtëti 'ikën.

Moisés ñukë mainkan bana

34 ¹Ësokin pain atu kakin
sënë́ontankëx ka Moisés,
anu uni 'ikëma me Moab kakë
anua 'ikë Nebo kakë aín bashi
rëbu, Pisgá Jericó ëma 'ukë-
manan 'ikë anu mapërakëa-
këxa. Anuxun ka Nukën 'Ibun
anu sënë́nia Galaad kakë me a
këñunbia anua Dannën rëbúnki
kaman me 'iti aribia isnun ismia-
këxa, ²ismianan ka anua Neftalí,
Efraín, 'imainun Manasés a kaman
rëbúnkinën me 'iti a 'imainun
kamabi Judánën rëbúnki kaman
me 'iti anubi sënë́onkin parúm-
papa Mediterráneo kakë a këñunbi
ismiakëxa, ³ismianan ka Négueb,
'ianan Jordán kakë baka, 'imainun
Jericó ëman bëararakë me sapan
anua xëbin 'apákësa kian sënë́na-
këkë Sóar ëma 'ikë akamabi isnun
ismiakëxa. ⁴Ismikin ka Nukën
'Ibun ësokin kakëxa: Ënë mekama
ñuikin kana 'ën min chaitiokë
Abraham, Isaac 'imainun Jacob

Anu israel unikama kuanti me Moisésnën isa.

akama kakën, a me kama kana min rëbúnki 'inánuxun 'ain kixun. Usa 'ain kana anu bëbanuxumabi min bërúnbi isti 'ën kuëëan.

⁵Usa 'ain ka Moisés Diosan uni ax Moab kakë me anuax Nukën 'Ibun kakësabi oi ñuakëxa. ⁶Ñuia ka a menubi Nukën 'Ibu Diosanbi Moab kakë me 'ukëmanan 'ikë Bet-peor anu mañankëxa, usa 'ikë ka bërí nëtënbi uinu 'ikë unínbi anua mañan me a 'unánkëma 'ikën. ⁷Moisésnëx ka ciento veinte bari-tiañu 'aish ñuakëxa; usa 'aish ka aín ñuti nëtë sënëntamainun kaniakë-tibi 'insínkëma 'ixun aín nami paë tanima 'ianan aín bërumi ñukëma 'ixun upíokin iskë pain 'iakëxa.

⁸Usai 'ian ka israel unikama Moisés bënini ini achúshi 'uxë 'imi anu uni 'ikëma me Moab kakë anuax rarumakëxa, usai 'i ka a nëtëkama sënëmi Moisés ñukë 'ain masá nuituti nitéxëti inkankëxa. ⁹Imainun ka Diosan Moisés kakësabi oi Nunnën bëchikë Josué a ain maxkánu aín məkën nankin Moisésnën aín sinan 'inánkë 'iakëxa. Usa 'ikë ka Israel unibunën aín bana kuakin Moisés Nukën 'Ibun kásabiokin Israel unikaman Josuéñën bana tankëxa.

¹⁰Usa 'aínbi ka uínsaranbi Israel menu bëtsi an Nukën 'Ibu kikë bana uni ñuixunkë axa Moisés

'ikēsaribiti aín 'Ibubē aín 'unánkē
 unibē uni banakēsai 'ikē 'aíma
 'iakēxa, ¹¹'ianan ka Nukēn 'Ibun
 'amikēxun an Egipto menuxun
 unin 'akēma ñu 'akin faraón
 'imainun, an ñu 'axunkē aín
 unikama 'imainun kamabi a menu

'ikē unikama isnun Moisésnēn
 'asaribiokin 'akē uni 'aíma 'iakēxa,
¹²'imainun ka Diosan aín kushin
 'amikēxun Moisésnēn 'asaribiokin
 an kamabi Israel unibunēn ismai-
 nunbi ñu chabuirā 'akin an atu
 ismikē uni 'aíma 'iakēxa.